ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - الدورة المسؤولة - إيثاة رويشيان

1500 Լ.Ո. 83ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 108 (23213) ՈՒՐԲԱԹ, 17 ՅՈՒԼԻՍ 2009 10 ԷՋ

ԱՅՍՕՐ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒՆ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Այսօր Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան երկօրեայ աշխատանքային այցելութեամբ պիտի մեկնի Մոսկուա, ուր տեղի պիտի ունենայ իր եւ Ազրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի բանակցութիւնները Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին խաղաղ լուծման շուրջ:

Հայաստանի նախագահի մամլոյ գրասենեակը կը տեղեկացնէ, որ 18 յուլիսին կը նախատեսուի Հայաստանի, Ռուսիոյ եւ Ազրպէյճանի նախագահներուն եռակողմանի հանդիպումը:

ՊԱՏՊՏԱՅԻ ՄԷՋ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՍՈՒԼԹԱՆՈՎԸ

Հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման երէկ դրուատեց Լիբանանի եւ Ռուսիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող լաւ յարաբերութիւնները շնորհակալութիւն յայտնելով զանազան մարզերու եւ մասնաւորապէս զինուորական մարզին մէջ Լիբանանին մատուցուած ռուսական օժանդակութիւններուն համար:

Նախագահ Սլէյման Ռուսիոյ նախագահի Միջին Արեւելքի հարցերու յատուկ պատուիրակ Ալեքսանտր Սուլթանովին ըսաւ, թէ Միջին Արեւելքի մէջ որեւէ լուծում, որ չի հիմնուիր պաղեստինցիներուն իրենց տունդարձի իրաւունքը տալու գաղափարին վրայ, կը մնայ պակասաւոր:

Հանրապետութեան նախագահը Սուլթանովի միջոցով իր ողջոյնները յղեց Ռուսիոյ նախագահ Տմիթրի Մետվետեւին յոյս յայտնելով, որ Ռուսիա տալիք իր այցելութիւնը առիթ ըլլայ Լիբանանի եւ Ռուսիոյ միջեւ յարաբերութեանց ամրապնդման:

Ռուս պատուիրակը իր կարգին նախագահ Մետվետեւի եւ ռուսական դեկավարութեան ողջոյնները փոխանցեց նախագահ Սլէյմանին եւ զայն տեղեակ պահեց շրջանին մէջ իր կատարած շրջապտոյտին նպատակներուն մասին

Սուլթանով շնորհաւորեց նախագահ Սլէյմանը երեսփոխանական ընտրութիւններուն կայացման համար եւ դրուատեց նախագահին տնօրինումը լիբանանեան ներքին կեանքին:

Սուլթանով նախագահ Սլէյմանը հրաւիրեց Մոսկուա այցելելու նշելով, որ ներկայիս «դիւանագիտական խողովակներ կ'աշխատին այցելութեան համար յարմար թուական մը ճշդել»:

Յայտնենք, որ երէկ Սուլթանով տեսակցութիւն մը ունեցաւ նաեւ նոր նշանակուած վարչապետ Սաատ Հարիրիի հետ:

«ՌՈՒՆԱԳՐԱՒՈՒԱԾ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԷՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՌԱՑՈՒՄԸ ՊԷՏՔ Է ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԱԶԴԱՆՇԱՆԸ ԸԼԼԱՅ»

Կ'ԸՍԷ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ

Ռուսիոյ մէջ Թուրքիոյ դեսպան եւ Ազրպէյճանի մէջ Թուրքիոյ նախկին դեսպան Վոլքան Վուրալ ԱՓԱ լրատու գործակալութեան յայտնած է, որ «Ազրպէյճան երկիր մըն է, որուն հետ ամուր կապեր եւ բարեկամութիւն ունինք: Ուստի որեւէ անհասկացողութիւն պիտի լուծուի: Մենք Ազրպէյճանի շահերուն դէմ որեւէ բան երբեք չենք ըներ»:

Շար.ը՝ էջ 2

ՉԻՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿԸ ՀԱԿԱԶԴԷ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՅԱՆՁԱՆՔՈՎ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԱԾ ԷՐ

Չինական մամուլը. որ չինական իշխանութեանց պաշտօնական տեսակէտները կ'արտայայտէ, խիստ կերպով հակազդեց Քսիննճիանկ նահանգին մէջ խռովարարութեանց հարցով Թուրքիոյ հակազդեցութեան եւ Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ էրտողանի ցեղասպանութեան ամբաստանութեան:

Չինաստանի ամէնէն կարեւոր օրաթերթերէն «Փիփըլզ Տէյլի»ի կողմէ հրապարակուած լրատուութեան խորագիրը կը նշէր, որ «ժողովուրդը գայրացած է Թուրքիոյ վարչապետին «ցեղասպանութեան» ամբաստանութենէն»:

Օրաթերթը 14 յուլիսին հրապարակուած «Չինացի քաղաքացիներ կոչ կ'ուղղեն Թուրքիան պատժելու» խորագիրով խմբագրականի մը մէջ կը յայտնէ, որ «Թուրքիա ատեն մը Արեւմուտքին

Շար.ը՝ էջ 2

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԻՋԵՒ ՌԱԶՄԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔԻ ԿՆՔՈՒՄԸ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆ Է»

Կ'ԸՍԷ ԱՐՄԷՆ ՌՈՒՍՏԱՄԵԱՆ

ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ, Հայաստանի Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնախումբի նախագահ Արմէն Ռուստամեան, երէկ «Ուրբաթ» ակումբին մէջ պատասխանելով այն հարցումին, թէ արդեօք ժամանակը չէ՞ հասած, որ Հայաստանը Լեռնային Ղարաբաղի անկախութիւնը ճանչնայ, յայտնեց, որ այդ հարցը միշտ պէտք է Հայաստանի քաղաքականութեան զինանոցին մէջ ըլլայ:

Բայց ըստ անոր, Դաշնակցութիւնը այնքան կարեւոր չի նկատեր Հայաստանի կողմէ Ղարաբաղի անկախութեան ճանաչումը, որքան Հայաստանի երաշխաւոր ըլլալը Ղարաբաղի անվտանգութեան: «Մենք անհրաժեշտ կը գտնենք Հայաստանի եւ Ղարաբաղի միջեւ ռազմաքաղաքական դաշինքի կնքումը, որով ամբողջ աշխարհ պիտի իմանայ, որ Հայաստան Ղարաբաղի անվտանգութեան երաշխաւորը պիտի դառնայ: Ատիկա շատ լուրջ քայլ պիտի ըլլայ», ըսաւ Ռուստամեան:

Պատասխանելով «Երկիր»ի այն հարցումին, թէ արդեօք այսօր անհրաժեշտութիւն չկայ խորհրդարանի արտակարգ նիստ հրաւիրելու եւ քննարկելու ստեղծուած իրավիճակը, Ռուստամեան նշեց, որ իբրեւ Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնախումբի նախագահ, պիտի փորձէ սեպտեմբերին նախաձեռնել խորհրդարանական քննարկումներ հայ-թրքական յարաբերութիւններու նիւթով: Դաշնակցութիւնը ուրիշ անգամ ալ այսպիսի նախաձեռնութիւն մը ըրած էր, սակայն բացի ժառանգութիւն կուսակցութենէն միւս քաղաքական ուժերը չէին արձագանգած:

Շար.ը՝ էջ 2

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՒ ՆԱԽԱԳԱՀ ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

Երէկ, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար էդուարդ Նալբանդեան Ստեփանակերտ այցելեց:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեան ընդունեց Նալբանդեանը: Նախագահ Սահակեան եւ նախարար Նալբանդեան քննարկեցին ղարաբաղեան տագնապի լուծման գործընթացին առնչուող հարցեր:

Ան ըսած է, թէ «կողմերը մեծապէս տարբեր կեցուածքներ որդեգրած են եւ չեմ կարծեր, որ աշխարհի մէջ միջնորդ մը կայ, որ այս կացութիւնը կրնայ փոխել»:

Միխէեւ աւելցուցած է, որ «դժբախտաբար, ոչ Ռուսիա, ոչ Ամերիկա, ոչ Եւրոպական Միութիւնը, ոչ ալ ՄԱԿ-ը կրնան տագնապին էութիւնը փոխել: Կը կարծեմ, որ բանակցութիւնները պէտք է շարունակուին ժխտական զարգացումներ կանխարգիլելու համար: Կողմերը Մոսկուայի մէջ

Շար.ը՝ էջ 2

ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Երէկ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինը հրապարակեց յայտարարութիւն մը, որուն մէջ ի միջի այլոց նշեց. «Կ'ակնկալենք, որ Հայաստանի նախագահը չստորագրէ երկու հանրաքուէներու միջոցով Արցախի ժողովուրդին արդէն իսկ արտայայտած կամքը անտեսող որեւէ փաստաթուղթ եւ անհրաժեշտ միջոցներուն ձեռնարկէ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը բանակցութիւններուն մէջ իբրեւ լիիրաւ կողմ վերադարձնելու ուղղութեամբ»: ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինը նաեւ պահանջեց Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար էդուարդ Նալբանդեանի հրաժարականը:

Ստորեւ՝ յայտարարութիւնը:

Հայաստանի եւ Արցախի շուրջ այսօր կատարուող իրադարձութիւնները չափազանց վտանգաւոր միտումներ են բովանդակում մեր ազգային-պետական շահերի տեսանկիւնից: Հետզհետէ մեծանում է Ազրպէյճանի քաղաքական, տնտեսական կշիռը, Թուրքիան եւ Ազրպէյճանը միջազգային ասպարէզում միասնաբար փորձում են թուլացնել Հայաստանի դիրքերը նպատակ ունենալով շրջանը դարձնել իրենց ազդեցութեան գօտի: Այս իրավիճակում միակ ելքը մեր համախմբուածութիւնն է, հատուածական շահերից վեր կանգնելը եւ մեր արժանապատուութիւնն ու իրաւունքները պաշտպանելը:

*Կրկին արձանագրում ենք, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականութիւնը շեղուել է Ազգային անվտանգութեան ռազմավարութեան եւ Ռազմական ուսմունքի հիմնարար դրոյթներից: Իբրեւ հետեւանք չի գործնականացւում Հայաստանի Հանրապետութեան որպէս Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ժողովրդի անվտանգութեան եւ նրա ընտրած զարգացման ուղու երաշխաւորն ու աջակիցը լինելու առանցքային դրոյթը, շարունակում է խոչընդոտել Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման գործընթացը, չկայ համարժէք պայքար թուրք-ազրպէյճանական **տանդէմի** հետեւողական հակահայկական գործողութիւնների դէմ, ներքին ու արտաքին քարոզչութեան մէջ Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարութեան գործունէութիւնը մնում է խիստ անբաւարար:*

Արցախի հարցում ինչ-ինչ արագացուած լուծումներ պարտադրելու համանախագահող երկրների փորձը վտանգում է մեր ազգային-պետական շահերը: Ազրպէյճանն իր հերթին խօսում է բացառապէս ուժի դիրքերից ոտնահարելով Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրաւունքը եւ անտեսելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան գոյութեան փաստը:

Ստեղծուած իրավիճակում մենք հեռատեսութիւն եւ քաղաքական կամք ենք պահանջում Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան իշխանութիւններից, յորդորում առաջնորդուել շրջանում մեր ինքնուրոյն ուժն ու տեղը ապահովելու պատասխանատուութեամբ: Ակնկալում ենք, որ Հայաստանի նախագահը չի ստորագրի երկու հանրաքուէների միջոցով Արցախի ժողովրդի արդէն իսկ արտայայտած կամքն անտեսող որեւէ փաստաթուղթ եւ անհրաժեշտ միջոցներ կը ձեռնարկի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը բանակցութիւնների մէջ իբրեւ լիիրաւ կողմ վերադարձնելու ուղղութեամբ:

Այսօր մենք ուղղակի պարտաւոր ենք վերահմաստաւորել եւ վերանայման ենթարկել Հայաստանի արտաքին քաղաքականութիւնը եւ նոր էջ բացել: Դեռեւս կայ այդ հնարաւորութիւնը:

Արտաքին քաղաքականութեան ասպարէզում առաջացած բացասական հետեւանքները վերացնելու եւ ազգային-պետական ուղեգիծը վերականգնելու նպատակով պահանջում ենք ոլորտի անմիջական պատասխանատու Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար էդուարդ Նալբանդեանի հրաժարականը:

ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան քաղաքական կուսակցութիւնները երէկ հանդէս եկած են յայտարարութեամբ մը, որուն մէջ կը պահանջեն յարգել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքը՝ ապահովելով Լեռնային Ղարաբաղի լիիրաւ մասնակցութիւնը տագնապի լուծման գործընթացին:

Ստորեւ՝ յայտարարութիւնը:

Արցախի քաղաքական կուսակցութիւնները, որպէս Արցախի ժողովրդի քաղաքական մտքի եւ կամքի հիմնական արտայայտողներ, հաւատարիմ մնալով Արցախի անկախ պետականութեան սկզբունքներին, որոնք արտայայտուել են միջազգային ճանաչուած չափանիշներով 1991 թուականի հանմաժողովրդական եւ 2006 թուականի սահմանադրութեան ընդունման հանրաքուէներով, հաստատում են, որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան դուրս մղումը բանակցային գործընթացից, ինչպէս նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան փաստացի պետականութեան անտեսումը եւ հակամարտութեան հանգուցալուծման նկատմամբ խտրական մօտեցումների դրսեւորումները, ներկայ փուլում ծախողման են դատապարտել ազրպէյճանա-ղարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման ջանքերը:

Վերը նշուած հաստատումից ելնելով մէկ անգամ եւս պահանջում ենք.

- Յարգել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ժողովրդի ինքնորոշման իրաւունքը ապահովելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան լիիրաւ մասնակցութիւնը հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացին:

- Չխաթարել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ժողովրդի անվտանգութիւնը, որի հիմնական երաշխիքը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան անկախ պետականութիւնն է ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան Սահմանադրութեամբ ամրագրուած տարածքային ամբողջականութիւնը:

Մենք համոզուած ենք, որ վերոյիշեալ պահանջները չիրականանալու դէպքում վտանգի է ենթարկուած մինչ այժմ խաղաղ պայմաններում ամրագրուած շրջանային հաւասարակշռութիւնը, որի խախտման հետեւանքով ապագայ ոչ ցանկալի զարգացումների ողջ պատասխանատուութիւնը ընկնում է միջազգային հանրութեան եւ յատկապէս ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի համանախագահող երկրների դեկավարութեան վրայ:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան քաղաքական կուսակցութիւնները զօրակցութիւն յայտնելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան իշխանութիւններին եւ պաշտպանելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան արտաքին գործերի նախարարութեան 2009 թուականի յուլիսի 15-ի յայտարարութիւնը, կոչ են անում Արցախի բնակչութեանը ցուցաբերել միասնականութիւն, վճռակամութիւն եւ զգօնութիւն:

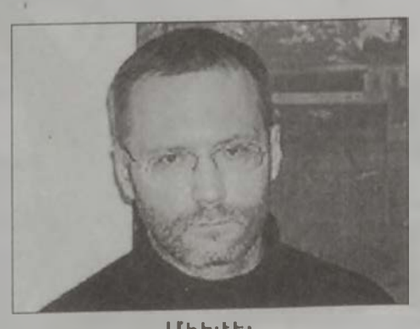
Ազատ հայրենիք կուսակցութիւն
Արցախի ժողովրդավարական կուսակցութիւն
Արցախի Արմենական կուսակցութիւն
Բարոյական վերածնունդ կուսակցութիւն
Լեռնային Ղարաբաղի համայնավար կուսակցութիւն
ՀՅԴ Արցախի կենտրոնական կոմիտէ
Շարժում-88 կուսակցութիւն
Մեր տունը Հայաստանն է կուսակցութիւն

16 յուլիս, 2009
Ստեփանակերտ

ԸՍՏ ՌՈՒՍ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾԱԲԱՆԻ ՄԸ

ՍԱՐԳՍԵԱՆ-ԱԼԻԵՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԻՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ՉԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԻ

Ռուսական քաղաքական ճարտարարուեստներու կեդրոնի փոխնախագահ Սերկէյ Միխէեւ Մոսկուայի մէջ ԱՓԱ լրատու գործակալութեան լրագրողին յայտնած է, որ «Ազրպէյճանի եւ Հայաստանի նախագահներու հանդիպումին ընթացքին յառաջդիմութիւն պիտի չարձանագրուի, որովհետեւ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապը անել կացութեան մատնուած է»:

Միխէեւ

Ան ըսած է, թէ «կողմերը մեծապէս տարբեր կեցուածքներ որդեգրած են եւ չեմ կարծեր, որ աշ-

Շար.ը՝ էջ 2

ՀԱՐԻՐԻ ՍԷՅԻՏ ՆԱՍՐԱԼԼԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒԻՆ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Երէկ երեկոյեան կառավարութեան կազմութեան յանձնառութիւնը ստանձնած վարչապետ Սաատ Հարիրի Կեդրոնական Պէյրութի իր բնակարանին մէջ ընդունեց Հըզպալլայի ընդհանուր քարտուղար սէյիտ Հասան Նասրալլայի քաղաքական հարցերու խորհրդատու հաժ Հիւսէյն Խալիլը:

Քննարկուեցան կառավարութեան կազմութեան վերաբերող վերջին իրադարձութիւնները:

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺԻ ՎՃԻՌ՝ ՖԱՔԻՀԻՆ

Ձինուորական ատեանի աւագ քննիչ դատախազ Ռաշիտ Մըզհեր պահանջեց մահապատիժի վճիռ արձակել Մարուան Քամել Ֆաքիհի դէմ, որ ծերբակալուած էր Իսրայէլի հաշուոյն լրտեսութիւն կատարելու յանցանքով:

Մըզհեր այս որոշումը տուաւ, որովհետեւ Ֆաքիհ 2005-ին պաշտօնապէս դարձած է իսրայէլեան գործակալ ապօրինի կերպով մուտք գործելով Իսրայէլ:

Ֆաքիհ իսրայէլեան Մոսատին տրամադրած է տեղեկութիւններ լիբանանեան հողերուն եւ Հըզպալլայի ու Դիմադրութեան պատասխանատուներուն մասին:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻՆ ԿՈՂՄԷ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

կողմէ Հայաստանի մէջ Ցեղասպանութիւն գործելու յանցանքով ամբաստանուած էր եւ Քրտական աշխատաւորական կուսակցութեան իր ճնշումը ելս բազմաթիւ վէճեր յարուցած է: Բայց եւ այնպէս, թուրք ծայրայեղ ազգայնականները ներկայիս «Փանթուրանական» երազի մը ներքեւ մոռցած են իրենց իսկ սպիները եւ անգութ յարձակումներ շղթայազերծած են Չինաստանի դէմ, որ երբեք Թուրքիան չէ վիրաւորած»:

Օրաթերթը կը յայտնէ, որ «չինացի քաղաքացիները Թուրքիոյ քայլերէն վարկաբեկուած կը զգան եւ կ՚առաջարկեն, որ Չինաստան փոխէ Քրտական աշխատաւորական կուսակցութեան նկատմամբ իր կեցուածքը եւ զօրակցի անկախութեան անոր ձգտումին, որպէսզի Թուրքիա քաղաքական սուղ գին մը վճարէ»:

«Չայնա Տէյլի» օրաթերթին մէջ «Չինաստանի ներքին հարցերուն միջամտելէ դադրեցէք» խորագիրով յօդուածը երտողանին կը թելադրէ ետդարձ կատարել Քսինճիանկի Ույղուր ինքնավար շրջանին մէջ խռովարարութիւնը «Ցեղասպանութիւն» կոչելու իր կեցուածքէն: Յօդուածը կը նշէ, որ «պրն. երտողանի Քսինճիանկի մէջ խռովարարութիւնները իբրեւ «ցեղասպանութեան մէկ տեսակը» նկարագրելը անպատասխանատու եւ անհիմն ամբաստանութիւն մըն է: Այն իրողութիւնը, թէ 184 զոհերէն 137-ն հան չինացիներ են, դէպքին մասին բաւարար վկայութիւն մըն է»:

«Կլոպըլ Թայմզ»ի մէջ «Թուրքիա չարիքի մէկ այլ առա՞նցք» խորագիրով իր յօդուածին մէջ Մօ Լինկճիաօ կը գրէ, որ «Քսինճիանկի մէջ խռովարարութիւններէն ետք աշխարհի տարածքին

ՍԱՐԳՍԵԱՆ-ԱԼԻԵԻ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

դարձեալ խաղաղ լուծման մը նկատմամբ իրենց յանձնառութիւնը պիտի յայտնեն, սակայն միւս կողմէ, յառաջդիմութիւն պիտի չարձանագրուի»:

Ռուս վերլուծաբանը Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման շուրջ Սպիտակ տան յայտարարութեան վերաբերեալ իր կարծիքը յայտնած է: Ան ըսած է, որ «թէ Հայաստան եւ թէ Ազրպէյճան Լեռնային Ղարաբաղը իրենց հողամասը կը նկատեն: Ուստի կացութիւնը Սպիտակ տան յայտարարութեան հիմամբ պիտի չփոխուի: Ան կարիքը չունի Ութերու խմբակի յայտարարութիւնը ուռեցնելու: Անոնք կարգ մը որոշումներ կրնան տալ, սակայն իրականութեան մէջ կացութենէն ի նչ կրնան փոխել: Եթէ այդքան վարպետ քաղաքագէտներ են, ինչո՞ւ մինչեւ հիմա գոյութիւն ունեցող տագնապներէն որեւէ մէկը չեն կրցած լուծել: Սպիտակ տան յայտարարութիւնը անհիմաստ է, որովհետեւ Ազրպէյճանի եւ Հայաստանի շահերը չեն համընկնիր: Եթէ կողմերը կամ անոնցմէ մէկը իր կեցուածքը չմեղմացնէ, ոչինչ պիտի փոխուի»:

«ԲՌՆԱԳՐԱՒՈՒԱԾ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԷՆ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

Ան ըսած է, որ «ինչ կը վերաբերի Լեռնային Ղարաբաղի հարցին, անշուշտ Թուրքիա կ՚ուզէ, որ հարցը լուծուի: Հրապարակաւ յայտարարած ենք, թէ առանց յառաջդիմութեան Հայաստանի հետ սահմանները չենք կրնար բանալ: Բոլորս Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծումը կ՚ուզենք: Սակայն նախքան այդ, հայերը պէտք է բռնագրաւուած հողամասերէն հեռանան: Ատիկա սկզբնակէտը պէտք է ըլլայ: Եթէ Հայաստանի հետ յարաբերութիւնները բնականոնացուած են, ատիկա Ազրպէյճանի շահերուն ալ պիտի համապատասխանէ: Ուստի կը յուսանք, որ այս առումով յառաջդիմութիւն արձանագրուի»:

Ինչ կը վերաբերի վերջերս Ազրպէյճան-Թուրքիա յարաբերութեանց մէջ ի յայտ եկած լարուածութեան, ան նշած է, որ հարցին սխալ ղեկավարում եւ սխալ հասկացողութիւն գոյութիւն ունի:

«Կը կարծեմ, որ Թուրքիա Ազրպէյճանը շարունակ տեղեակ պահեց Հայաստանի հետ իր յարաբերութիւններէն: Սակայն միշտ սխալ հասկացողութիւն գոյութիւն կ՚ունենար: Ներկայիս ատիկա լուծուած է: Մենք միասնաբար կը գործենք եւ Կովկասի մէջ խաղաղութեամբ եւ կայունութեամբ հետաքրքրուած ենք: Հայաստան ելս պէտք է ներառուի շրջանին մէջ կայունութեան եւ խաղաղութեան համակարգին մէջ: Ազրպէյճանի եւ Հայաստանի միջեւ որեւէ յառաջդիմութիւն պիտի ողջունենք», ըսած է Վուրալ:

ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԵԿԵՂԵՑԻ

ՔԱՐՈԶԻ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔՆԵՐ

Թուական՝
19 յուլիսէն - 27 սեպտեմբեր 2009:

Ժամ՝
Ամէն կիրակի, առաւօտեան ժամը 10:30-ին:

Վայր՝
Աւետարանական եկեղեցւոյ մէջ:

Կը գտնուի՝
Մրուժի հրապարակէն 50 մեթր հեռու, Զա՚արուրի ճամբուն վրայ՝ ձախ կողմը:

«Սաղմոսներով եւ օրհնութիւններ եւ հոգեւոր երգերով ձեր մէջ խօսակցելով՝ երգեցէ՛ք ու սաղմոս ըսէ՛ք Տէրոջը ձեր սրտերուն մէջ: Ամէն ատեն ամէն բանի համար գոհութիւն տուէք Աստուծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին անունով»: (Եփ. 5.19,20)

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ՄԷՋ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

Բ. Սահակեան անգամ մը եւս նշեց, որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը կայացած պետութիւն է, եւ անոր անկախութիւնն ու անվտանգութիւնը եռքակայ չեն քննարկումի:

Հանդիպումէն ետք էդուարդ Նալբանդեան լրագրողներուն հետ ունեցաւ զրոյց մը, որուն ընթացքին պատասխանեց կարգ մը հարցումներու: Լրագրող մը խնդրեց անոր մեկնաբանութիւնը Իտալիոյ մէջ Ութերու խմբակի վեհաժողովին ընթացքին նախագահներ Մետվետեւի, Սարքոզիի եւ Օպամայի ղարաբաղեան տագնապի լուծման վերաբերող յայտարարութեան: Նալբանդեան ըսաւ, թէ Հայաստան կը գնահատէ Ռուսիոյ, Միացեալ Նահանգներու եւ Ֆրանսայի նախագահներու ցանկութիւնը եւ հետեւողական ջանքերը իբրեւ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահ երկիրներու ղեկավարներ կողմերուն աջակցելու դիրքորոշումները մօտեցնելու եւ տագնապի լուծման ուղղութեամբ ընթանալու առումով: Նալբանդեան ընդգծեց, որ ԵԱՀԿ-ի եւ Մինսքի խմբակի համանախագահ երկիրներուն պաշտօնական կայքէջերուն վրայ տեղադրուած Մատրիտեան փաստաթուղթի որոշակի մանրամասնութիւնները պարզապէս առաջարկներ են բանակցութիւններուն համար:

Նալբանդեան աւելցուց, որ Հայաստան բազմիցս յայտարարած էր, որ տագնապի լուծման հիմնարար սկզբունքները երեք հատ են: Անոնք են Ղարաբաղի իրաւական կարգավիճակը պէտք է որոշուի Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդի կամքին արտայայտումով, որ պէտք է ունենայ պարտադիր իրաւական ուժ, անխափան ցամաքային կապ Հայաստանի եւ Արցախի միջեւ եւ անվտանգութեան միջազգային երաշխիքներ: Նախարարը յիշեցուց, որ եթէ Ազրպէյճան մինչեւ այսօր կը շարունակէ խօսիլ միայն տարածքային ամբողջականութեան մասին, իսկ Հայաստան բազմիցս արտայայտուած է հարցի լուծման մասին հիմնուած երեք սկզբունքներու ազգերու ինքնորոշման, տարածքային ամբողջականութեան եւ ուժի կամ ուժի սպառնալիքի կիրարկման բացման սկզբունքներուն վրայ, ապա հրապարակուած մանրամասնութիւնները կը վստահեցնեն այն, ինչին մասին կը խօսէր եւ կը խօսի Հայաստան:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԻՋԵՒ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

Ա. Ռուստամեան մամլոյ ասուլիսին ընթացքին յայտարարեց, որ 33 Դաշնակցութիւնը կը պահանջէ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար էդուարդ Նալբանդեանի հրաժարականը: Ան ներկայացուց նաեւ այն նամակը, որ երէկ պիտի ներկայացուէր Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի դեսպաններուն: Ան նաեւ նշեց, որ Թեհրան - Երեւան քոհէյքի արկածին պատճառով ջնջուեցաւ երէկ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան առջեւ նախատեսուած բողոքի ցոյցը. սակայն աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահ երկիրներու դեսպանատուներուն պիտի ներկայացուին մատրիտեան սկզբունքներուն վերաբերեալ հայ ժողովուրդի անհամաձայնութեան մասին նամակներ:

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ ինչու Դաշնակցութիւնը չի պահանջեր Հայաստանի նախագահի հրաժարականը, քանի որ վերջին հաշուով ան է պատասխանատուն Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան ուղեգիծին համար, Ա. Ռուստամեան ըսաւ. «Մենք չենք ուզեր ընդհանրապէս խափանել աշխատանքները, այլ մեր նպատակը կը բխի իրավիճակին մէջ կտրուկ փոփոխութիւն մտցնելու անհրաժեշտութենէն, եւ մենք ասով կ՚ուզենք նաեւ կարելիութիւն տալ նախագահին, որ ան այդ փոփոխութիւնները իրականացնէ: Նախագահը տակաւին ունի կարելիութիւն իրավիճակին մէջ կտրուկ բեկում մտցնելու, եւ ամէնէն կարեւորը չստորագրելու այն փաստաթուղթը, որ այսօր կ՚առաջարկուի, ինչ որ, մեր խորին համոզումով, կ՚անտեսէ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդի արդէն իսկ արտայայտած կամքը: Ուստի այս պահուն իրավիճակին մէջ փոփոխութիւն մտցնելու համար նախարարի հրաժարականը պահանջելու քայլը մենք նպատակայարմար եւ ճիշդ կը նկատենք: Բնականաբար, մենք ուշադիր կը հետեւինք, որ այս փաստաթուղթը չստորագրուի»:

Ան յայտարարեց նաեւ, որ այս ճակատագրական պահուն անհրաժեշտ է զօրաշարժի ենթարկել Հայաստանի բոլոր քաղաքական ուժերը անկախ նախապէս գոյութիւն ունեցած տարակարծութիւններէն:

Լրագրող մը հարցուցած է, թէ ի՞նչ կ՚ենթադրէ ԵԱՀԿ-ի պաշտօնական կայքէջին վրայ հրապարակուած սկզբունքներուն մէջ ներառուած տեղահանուած անձերու գաղթականներու վերադարձին մասին դրոյթը: Նալբանդեան շեշտեց, որ գաղթականներու վերադարձին վերաբերեալ որեւէ քննարկում չի կատարուիր: Ըստ անոր, այդ հարցին կարելի է անդրադառնալ միայն ղարաբաղեան տագնապի վերջնական լուծումէն ետք՝ նկատի ունենալով նաեւ մօտ 400 հազար հայ գաղթականներու հարցը:

Իր կարծիքը արտայայտելով այն մասին, թէ Լեռնային Ղարաբաղի իշխանութիւնները այլ մօտեցումներ ունին տագնապի լուծման վերաբերեալ, նախարարը նշեց, որ Հայաստան բանակցութիւններուն Ղարաբաղի լիակատար մասնակցութիւնը կը նկատէ անհրաժեշտութեան եւ խաղաղ գործընթացի արդիւնաւէտութեան երաշխիք:

Նալբանդեան եզրափակեց ըսելով, որ Ղարաբաղ որոշ հարցերու մէջ կրնայ այլ մօտեցումներ ունենալ, բայց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան կարծիքը մեծ եւ կարեւոր նշանակութիւն ունի Հայաստանի համար: Ան աւելցուց, որ Հայաստան ոչ միայն չի կրնար այդ կարծիքը անտեսել, այլեւ չի կրնար որեւէ համաձայնութիւն ստորագրել առանց Արցախի ժողովուրդին եւ ղեկավարութեան հաւանութեան:

ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Մեր Տիրոջ եւ Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի Պայծառակերպութեան տօնին առիթով (Վարդավառ)՝ կիրակի, 19 յուլիս 2009-ին, հանդիսաւոր Սուրբ եւ անմահ պատարագ պիտի մատուցուի Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ:

Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ ԵՊՍ. ԱՇԸԳԵԱՆ

Սուրբ պատարագի երգեցողութիւնը պիտի կատարուի դպրեվանքի սանուց երգչախումբին կողմէ՝ ղեկավարութեամբ Հոգշ. Տ. Մակար վրդ. Աշգարեանի:

Նոյն օրը, Պիքֆայայի կաթողիկոսարանի Ս. Աստուածածին մատրան մէջ եւս պիտի մատուցուի Սուրբ պատարագ, որուն պիտի հանդիսապետէ՝

ՆՍՕՍՏ ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու Սուրբ պատարագին եւ լեցուելու Պայծառակերպութեան խորհուրդով:

ՏԻՐԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ԼՕՒ-Ի ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յովանաւորութեամբ՝
ԼՕՒ-ի Շրջանային վարչութեան Առողջապահական յանձնախումբին

Գործակցաբար՝
ԼՕՒ-ի «Արաքսի Պուլղուրճեան» ընկերաբժշկական կեդրոնի նախազգուշական բաժանմունքին

16 ԺԱՄՈՒԱՆ ՇՏԱՊ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐ:

Հետաքրքրուողները կրնան հեռաձայնել 01/265359 թիւին:

ԼՕՒ-Ի ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԱԿԵՏ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՒԱԾ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ»Ը ՃԱՆՉՆԱԼ

Չինաստանի մէջ թէեւ գոյութիւն ունին բազմաթիւ օրաթերթեր, սակայն բոլորն ալ կը գտնուին պետութեան վերահսկողութեան տակ, եւ մանաւանդ իրենց խմբագրականներուն մէջ կ՚արտայայտեն տարբեր հարցերու վերաբերեալ Չինաստանի պաշտօնական կեցուածքը:

Վերոնշեալ ճշմարտութիւնը առաւել եւս ճիշդ է 1948-ին հիմնուած չինական մեծագոյն օրաթերթ «Փիփըլզ Տէյլի» օրաթերթին պարագային:

«Փիփըլզ Տէյլի» կամ «ժողովուրդին օրաթերթը» 14 յուլիսին հրապարակեց «Չինացի քաղաքացիներ կոչ կ՚ուղղեն Թուրքիան պատժելու» խորագիրով հակիրճ, սակայն բաւական խօսուն խմբագրական մը, որ Քսինճիանկի մէջ պատահած խռովարարութեանց հարցով Թուրքիոյ ցուցաբերած կեցուածքին դէմ բուռն հակազդեցութիւն մըն է եւ տողատակի սպառնալիքներ կը բովանդակէ:

Նկատի ունենալով Չինաստանի քաղաքական համակարգը հասկնալի է, որ խմբագրականին մէջ տեղ գտած կեցուածքները չինացի քաղաքացիներու ինքնաբուխ արտայայտութիւնները չեն, այլ ժողովուրդին անունով խօսող համայնավար իշխանութեան կեցուածքները:

Այսպէս, «Չինացի քաղաքացիները Թուրքիոյ քայլերէն վարկաբեկուած կը զգան եւ կ՚առաջարկեն, որ Չինաստան փոխէ Քրտական աշխատաւորական կուսակցութեան նկատմամբ իր կեցուածքը եւ զօրակցի անկախութեան անոր ձգտումին, որպէսզի Թուրքիա քաղաքական սուղ գին մը վճարէ» պարբերութիւնը պէտք է հասկնալ «չինական իշխանութիւնները Թուրքիոյ քայլերէն վարկաբեկուած կը զգան եւ կրնան Քրտական աշխատաւորական կուսակցութեան նկատմամբ իրենց կեցուածքը փոխելով զօրակցիլ անկախութեան անոր ձգտումին, այդպիսով Թուրքիոյ քաղաքական սուղ գին մը վճարել տալով»:

Խմբագրականը, հակադարձելով էրտողանի կողմէ Չինաստանը ույղուրներու դէմ ցեղասպանութիւն գործելու յանցանքով ամբաստանելուն քայլին, ակնարկութիւն կը կատարէ Հայոց ցեղասպանութեան յայտնելով, որ «Թուրքիա ատեն մը Արեւմուտքին կողմէ Հայաստանի մէջ ցեղասպանութիւն գործելու յանցանքով ամբաստանուած էր»: Սոյն տողը չինական խորամանկութիւն կը բուրէ: Այստեղ Թուրքիան ուղղակի կերպով ցեղասպանութեամբ չ՚ամբաստանուիր. պարզապէս յիշեցման կարգով նշում մը կը կատարուի, թէ «Արեւմուտքը թէեւ ներկայիս աչք կը խփէ, սակայն ատեն մը ձեզ ցեղասպանութեամբ կ՚ամբաստանէր, իսկ մենք ձեզ չենք ամբաստանած, սակայն այդ մէկը շատ դիւրութեամբ կրնանք ընել»:

Հետաքրքրական է «Հայաստանի մէջ ցեղասպանութիւն գործելու յանցանքով» արտայայտութիւնը: Խմբագրականը կը նշէ, որ Հայոց ցեղասպանութիւնը ոչ թէ արեւելեան Թուրքիոյ, Անատոլուի կամ Օսմանեան կայսրութեան մէջ գործուած է, այլ Հայաստանի մէջ: Այստեղ խմբագրականին հեղինակը տողատակի Սեւրի դաշնագիրին ակնարկութիւն մը կատարելով առաւել եւս կը խստացնէ Թուրքիոյ ուղղուած սպառնալիքը:

Ի վերջոյ, խմբագրականը կը փակուի Թուրքիոյ փանթուրանական երազներուն ակնարկութիւն մը կատարելով եւ յիշեցնելով, թէ Չինաստան Թուրքիան երբեք չէ վիրաւորած, սակայն հարկ ըլլալու պարագային շատ դիւրութեամբ կրնայ «ցաւցնել», «որովհետեւ «փանթուրանական երազէ մը տարուելով դուք ձեր «սպիները» մոռցած էք: Այսու կու գանք ձեզի յայտնելու, որ մենք զանոնք ոչ միայն լաւ գիտենք, այլ ձեզի ալ կը յիշեցնենք»:

ՎԱՀՐԱՄ ԷՄՄԻԵԱՆ

ՑԱՒԱԿՑԱԳԻՐ

Իրանի մէջ պատահած օդանաւային արկածին առիթով՝ Կիպրոսի թեմի կաթողիկոսական փոխանորդ Վարուժան արք. Հերկելեան հետեւեալ ցաւակցագիրը յղեց Իրանի երեք թեմերու առաջնորդ սրբազաններուն, ինչպէս նաեւ Կիպրոսի մէջ Իրանի դեսպանին:

«Խոր ցաւով իմացանք Թեհրան - Երեւան ուղեգիծի օդանաւային արկածը, որ պատահեցաւ 15 յուլիս 2009-ի կէսօրին, Թեհրանէն թռիչք առնելէն վայրկեաններ անց՝ խլելով կեանքը անձնակազմին եւ բոլոր ուղեւորներուն:

«Յանուն թեմիս հոգեւորական դասուն, ժողովուրդին եւ ժողովականութեան մեր խորունկ ցաւակցութիւնները կը յայտնենք թեմիդ Ազգ. իշխանութեանց, ժողովուրդին եւ յատկապէս անմեղ զոհերու հարազատներուն:

«Թող բարձրեալն Աստուած երկնային խաղաղութիւն պարգեւէ զոհերու հոգիներուն եւ Ս. Հոգւոյ մխիթարութիւն շնորհէ իրենց սիրելիներուն եւ հարազատներուն»:

ԳՈՒԺ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան Ազգային կեդրոնական վարչութիւնը կը գուժէ թեհրանաբնակ իր անդամին՝ դոկտ. Լեւոն Դաւթեանի մահը, որ պատահեցաւ Թեհրանի օդանաւային արկածին պատճառով:

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

www.lokh-arcl.org

«ՏԻՐԵԱՆ» ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

ՃՈՐՃ ԱԲԵԼԵԱՆ ԸՆԹԵՐՑԵՑ ԻՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ

2009-ին Պէյրութի գիրքի համաշխարհային մայրաքաղաք հռչակուելուն առիթով կազմակերպութեամբ Հայկազեան համալսարանի «Տէրեան» հայագիտական գրադարանի բարեկամներուն, երէկ հինգշաբթի, 16 յուլիս 2009-ին, երեկոյեան ժամը 7:00-ին, համալսարանի «Մուկար» պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ «Հեղինակը իր ձայնով պատումի եւ ընթերցումի երեկոներ» ձեռնարկներու առաջին հաւաքը ներկայութեամբ Հայկազեան համալսարանի նախագահ վեր. դոկտ. Փոլ Հայտոսթեանի եւ արուեստասէրներու:

Շար.ը՝ էջ 10

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «Թ. ՌՈՍԼԻՆ» ԿԵՐՊԱՐՈՒԵՍՏԻ ԴՊՐՈՑ

ԳԵՂԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ *ՄԱՍԹԸՐՔԼԱՍԻ* ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐԸ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԵԱՄԲ ՍԿՍԱՆ

Լիբանանահայ գեղանկարիչ Արա Ազատի գեղարուեստական դեկավարութեամբ արդէն ընթացք առած են Համազգայինի «Թ. Ռոսլին» կերպարուեստի դպրոցի գեղանկարչական **մասթըրքլասի** դասաւանդութիւնները, որոնք կ՚երկարին 5 շաբթուան վրայ եւ իրենց աւարտին պիտի հասնին 13 օգոստոսին: Իւրաքանչիւր դասապահ նուազագոյնը երկու ժամ կը տեւէ, իսկ դասընթացքին նպատակը, ըստ Արա Ազատի, անոր աւարտին իւրաքանչիւր մասնակցողի մօտ կազմաւորուելիք այն մօտեցումն ու զգացումն է, որ դասընթացքներուն մասնակիցը պիտի ցուցաբերէ իր գործին նկատմամբ, ինչպէս նաեւ անիկա պիտի ունենայ գործերու այնպիսի թղթապանակ մը, որ աշակերտներուն առիթ պիտի տայ որեւէ բարձրագոյն ակադեմիա մուտք գործելու: «Ազդակ»ի հետ զրոյցի ընթացքին Արա Ազատ ըսաւ, որ իւրաքանչիւր աշակերտ պէտք է գիտնայ, թէ ինք չի տարբերիր այն արուեստագէտներէն, որոնք անուանի են, սակայն միակ տարբերութիւնը այն է, որ իրենք այդ մէկը չէին գիտեր, իսկ երբ անդրադարձան, իրենց յատկութիւններուն մասին սկսան մտածել:

Շար.ը՝ էջ 10

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ԽՕՍՔԸ՝ ԹԵՀՐԱՆ - ԵՐԵՒԱՆ ԹՌԻՉՔԻ ԱՐԿԱԾԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Խորը ցաւով տեղեկացանք Թեհրան - Երեւան չուերթն իրականացնող օդանաւի կործանման եւ դրա հետեւանքով բազմաթիւ մարդկային զոհերի մասին:

Ողբերգական այս իրադարձութիւնը մեծ վիշտ ու տխրութիւն բերեց ամէնքիս: Սգում ենք աղէտից զոհուածների կորուստը համայն մեր ժողովրդի հետ:

Յանուն Գերագոյն հոգեւոր խորհրդի եւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միաբանութեան՝ մեր սրտակցութիւնն ու ցաւակցութիւնն ենք բերում զոհուածների բոլոր հարազատներին ու մերձաւորներին:

Աղօթում ենք, որ Բարձրեալն Աստուած մխիթարի եւ զօրացնի վշտաբեկ ու սգակիր սրտերը՝ յաղթահարելու կորստի ցաւը, եւ Իր անբաւ ողորմութեանն արժանացնի հոգիները հանգուցեալների:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ՝ ԻՐԱՆԻ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾԻ ՁՈՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Հինգշաբթի, 16 յուլիս 2009-ին, «Կասպեան» օդանաւային ընկերութեան Թեհրանէն Երեւան ուղղուող օդանաւին ջախջախման տխուր առիթով, Արամ Ա. կաթողիկոսի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան յատուկ պաշտօն, կաթողիկոսարանի ամարանոցի Ս. Աստուածածին մատրան մէջ, Պիքֆայա:

Նոյն օրը, վեհափառին կողմէ նշանակուած պատւիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ կաթողիկոսարանի հիւրընկալ Նորայր եպս. Աշըգեանի, որուն կ՚ընկերանար դիւանապետ Խաչիկ Տէտէեան, ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Լիբանանի մէջ Իրանի դեսպանատուն եւ Արամ Ա. կաթողիկոսի վշտակցութիւնը յայտնեց տխուր արկածին համար:

ԻՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹԵՐԸ

Երէկ լոյս տեսած լիբանանեան օրաթերթերուն հիմնական լուրերը կը հանդիսանան անոնք, որոնք առնչուած են լիբանանեան ազգային միասնականութեան կառավարութեան կազմութեան նպատակով լիբանանեան ներքին կեանքին, ինչպէս նաեւ շրջանային մակարդակի վրայ ի գործ դրուող ծիգերուն, որոնք մէկզմէկու կ՚ամբողջացնեն:

Թերթերը գրած են, որ նոր նշանակուած վարչապետը աշխատանք կը տանի յառաջիկայ մարտահրաւէրներուն դէմ յանդիմման կանգնելու տուեալներով օժտուած կառավարութիւն կազմելու, ինչպէս նաեւ կը սպասէ սուրիական-սէուտական յարաբերութիւններուն գծով արձանագրուելիք զարգացումներուն, որպէսզի կարելի ըլլայ լիբանանեան պատկերը ամբողջացնել:

Միջազգային եւ շրջանային զարգացումներուն կարգին լիբանանեան օրաթերթերը անդրադարձած են Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պարաք Օպամայի Սուրիա այցելութեան առնչուող յայտարարութիւններուն, ինչպէս նաեւ պաղեստինեան ներքին երկխօսութեան վերաբերող նորութիւններուն:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԵԱՆՔ

«Ախպար» օրաթերթը կը գրէ, թէ Փոփոխութիւն եւ բարեկարգում երեսփոխանական համախմբումի նախագահ, երեսփոխան զօր. Միշել Աուն իր այցելուներուն հետ ունեցած զրոյցներուն ընթացքին յայտնած է, թէ ընդդիմութիւնը միասնական է միացեալ կերպով կառավարութեան մաս կազմելու կամ ամբողջովին անկէ հեռու մնալու տեսակէտին շուրջ, ինչպէս նաեւ այս մասին համախոհութիւն կայ բոլորին մօտ: Ան յատուկ կերպով խօսած է խորհրդարանի նախագահին մասին, որուն հետ ոչ մէկ հարց գոյութիւն ունի:

Աունի համաձայն, ազգային միասնականութեան կառավարութեան մէջ պէտք է իսկական դերակատարութիւն ունենալ, որովհետեւ պարզապէս մասնակից դառնալը ոչ մէկ իմաստ ունի: «Ընդդիմութիւնը կ՚ուզէ ունենալ այնպիսի երաշխիքներ, որոնք զինք պէտք է պարզապէս դիտողի դիրքէն դուրս հանեն, այլ անկէ միւս կողմը որոշումներ պիտի տայ, իսկ մենք լոկ ներկայութիւն պիտի ըլլանք, իսկ եթէ մերժենք, այն ատեն պիտի ըսուի, թէ ընթացքը կը խանգարենք», նշած է Աուն:

Ռապիէի այցելուները յայտնեցին, որ Աուն հաստատ է իր պահանջին վրայ ունենալու այնպիսի նախարարական պլոք մը, որով ան տիրական եւ ազդու ներկայութիւն ըլլայ կառավարութեան մէջ, իսկ ընդդիմութիւնը այս իմաստով հարիւր առ հարիւր կը զօրակցի Աունի: Աունի մօտիկ աղբիւրներ նաեւ աւելցուցած են, որ ընդդիմութիւնը նկատել տուած է, թէ ինք առանձինն պատասխանատու չէ նախագահին տրուելիք նախարարութիւններուն, այլ այս մէկը պէտք է համադրուի ընդդիմութեան եւ խորհրդարանական մեծամասնութեան միջեւ:

«Սաֆիր»ի համաձայն, տակաւին ոչ ոք գիտէ իսկական տուեալները, որոնց վրայ հիմնուելով խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի կը յայտարարէ, թէ այս ամսուան աւարտին կառավարութիւնը լոյս աշխարհ պիտի գայ, հակառակ անոր որ ներքին եւ արտաքին տուեալները կը յուշեն, որ տակաւին երկունքը երկար ու դժուար պիտի ըլլայ, բաւական ժամանակի պիտի կարօտի, մանաւանդ որ տակաւին ոչ անունները, ոչ ալ նախարարութիւններու բաժանումը յստակ է:

«Սաֆիր» կը շարունակէ, որ ներքին կեանքին մէջ տեղի ունեցող իրադարձութիւններուն վրայ հիմնուելով կարելի է ըսել, թէ յառաջիկայ կառավարութեան պատկերը տակաւին մշուշի մէջ է եւ ծննդեան հանգրուանը չէ հասած փոխադարձ հաշիւներու եւ անոնց մէջ առկայ հակասութեան պատճառով: Ըստ թերթին, դրական մթնոլորտի մասին խօսքը խորքին մէջ կը վերաբերի բոլոր կողմերուն մօտ առկայ այն պատրաստակամութեան, որ պէտք է ազգային միասնականութեան կառավարութիւն կազմել կարելի եղածին չափ արագ, սակայն այս մէկը գործադրելու առումով տակաւին շօշափելի տուեալներ չկան:

Երեսփոխան Ալի Հասան Խալիլ «Սաֆիր»ին հետ ունեցած իր զրոյցին ընթացքին յայտնած է, որ խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի եւ վարչապետ Սաատ Հարիրիի միջեւ տեղի ունեցած հանդիպումներուն մթնոլորտը բաւական դրական է եւ անիկա ազգային միասնականութեան կառավարութեան կազմութեան իմաստով մեծ յոյս կը ներշնչէ:

«Լիուա»ի համաձայն, Սէուտական Արաբիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ յարաբերութիւններուն մօտէն հետեւող անձնաւորութիւններ յայտնած են, որ սէուտական խնդրանքով Ֆրանսա հաւանաբար միջամտէ, որպէսզի կարելի ըլլայ Պէյրութի եւ Դամասկոսի միջեւ կապերուն աւելի հեզասահ ընթացք տալ: Մինչ այդ, Ֆրանսա իր արտաքին գործոց նախարարին ճամբով յայտարարած էր, որ ան ոչ մէկ ձեւով պիտի միջամտէ լիբանանեան կառավարութեան կազմութեան:

«Տիար» իր կարգին կը նշէ, թէ ֆրանսացի դիւանագէտներ սկսած են աշխատանքի Ուաշինկթընի եւ արաբական կարգ մը մայրաքաղաքներու մակարդակով, որպէսզի կարելի ըլլայ արագ լուծում մը գտնել լիբանանեան ազգային միասնականութեան կառավարութեան կազմութեան թղթածրարին: Աղբիւրներ յայտնած են, որ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին Պէյրութ եւ Դամասկոս տուած այցելութենէն ետք ան յայտարարած է, որ լիբանանեան թղթածրարը տակաւին դժուարութիւններ կը դիմագրաւէ, որովհետեւ անիկա առնչուած է շրջանային զարգացումներուն:

Ընկերվար յառաջդիմական կուսակցութեան ղեկավար Ուալիտ Ժոմպլաթի այցելութիւնները յայտնած են, որ ան Դամասկոս այցելելու գաղափարը ընդունած է եւ նշած է, որ ատիկա ինքնաբերաբար պիտի կատարուի, սակայն աւելի պատշաճ է, որ նախ վարչապետը այցելէ Սուրիա: Ժոմպլաթ յայտնած է, որ կարօտ ունի սուրիացի եւ արաբ մարդոց կողքին շրջելու սուրիական հին աւանդական քաղերուն մէջ:

ԱՅԼ ԼՈՒՐԵՐ

Պաղեստինցի բարձրաստիճան պաշտօնատար մը «Հայաթ» օրաթերթին յայտնած է, թէ պաղեստինեան ազգային երկխօսութեան 7-րդ նիստը պիտի գումարուի ճշդուած թուականին 25 յուլիսին, իսկ յետաձգումներու մասին տարաձայնութիւնները անտեղի են: Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Մահմուտ Ապպաս այս ծիրին մէջ հանդիպում ունեցած է եգիպտական գաղտնի սպասարկութեան նախագահին հետ, որուն յայտնած է, թէ երկխօսութեան նիստը պիտի գումարուի ճշդուած թուականին:

Այս ծիրին մէջ, կը գրէ օրաթերթը, եգիպտական աղբիւրներ հերքած են այն տեղեկութիւնները, որոնց համաձայն, Համասի եւ Ֆաթհի պատուիրակութիւնները պիտի քննարկեն միայն գերիներու թղթածրարը:

Շար.ը՝ էջ 10

ՀԱԼԷՊ ՀԱԼԷՊ

ՄԱՀԱԶԴ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մեծ ընտանիքը կը սգայ մահը իր վաստակաւոր ուրարակիրին՝

ԲԺԻՇԿ ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ՝ Հալէպ, 1946-ին)

մահը, որ պատահեցաւ հինգշաբթի, 16 յուլիս 2009-ին:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ ուրբաթ, 17 յուլիսին, կէսօրէ ետք ժամը 1:00-ին:

● *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*

● *Յաւակցութիւնները պիտի ընդունուին յետ թաղման արարողութեան, Հալէպի «Տիգրանեան» սրահին մէջ:*

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Աւետիս Տեմիրճեան
Տիար Արամ Տեմիրճեան
Տոքթ. Սոնա Տեմիրճեան
Տէր եւ տիկին տոքթ. Սերոբ Տեմիրճեան եւ զաւակը
Տէր եւ տիկին Յակոբ Տեմիրճեան եւ զաւակունք
եւ հաճայն ազգականներ կը գուժեն իրենց քրոջ, հօրաքրոջ եւ հարազատին՝

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆԻ

(Ծնեալ՝ Քեսապ, 1919-ին)

մահը, որ պատահեցաւ չորեքշաբթի, 15 յուլիս 2009-ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութեան պաշտամունքը պիտի կատարուի այսօր՝ ուրբաթ, 17 յուլիսին, Քեսապի Հայ աւետարանական եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի եւ ամփոփուի Դալատուրանի գերեզմանատան մէջ:

● *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*

● *Յաւակցութիւնները պիտի ընդունուին Պէյրութի Հայ աւետարանական Ա. եկեղեցւոյ դահլիճը (Մեքսիք փողոց), կիրակի, 19 յուլիս 2009-ին, կէսօրէ ետք ժամը 4:00-էն 8:00:*

«ՃԱՆԻ՛Ր ՉՔԵՉ» (ԻԴ.)

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆԸ
(2009-Ի ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Բ.

(Փակագիծ:

Ես յօդուածագրական յոռի սովորութիւն մը ունիմ, որ թերեւս յատուկ է շատերուն:

Մարդ արարածը ունի այն յաւակնութիւնն ու մեծամտութիւնը, որ ինք եւ իրը միշտ եզակի, բացառիկ ու բացառութիւն է:

Յօդուածս խմբագրատուն յանձնելէս ետք, մինչեւ թերթին մէջ լոյս տեսնելը, ամէն օր գրեթէ անգամ մը կը կարդամ եւ միշտ ալ սրբագրելիք կամ աւելցնելիք բան մը կ'ունենամ:

Ըսել չէ, որ «նորերը» «հիներէն» աւելի ճիշդ, աւելի պատշաճ եւ աւելի լաւ կ'ըլլան անպայման:

Լուրջ, գիտակից եւ բծախնդիր յօդուածագիրը, ինքնաքննադատութեան եւ ինքնասրբագրումի ճամբով, ի չգոյէ կատարելին, լաւագոյնին ձգտելու հակամէտութիւնն ու պարտաւորութիւնն ունի իր հասկցած չափով ու եղանակով, անշուշտ:

Ասիկա, բնական է, շատ գործնական եւ հաճելի «սովորութիւն» մը չէ խմբագրական, գրաշարական եւ էջադրական աչքերով դիտուած:

Դժբախտաբար կը պատահի երբեմն, որ ուշացումով, սրբագրութեան պայմանաժամը անցնելէն ետք միտքս բան մը գայ եւ ուզեմ զայն անպայման աւելցնել յօդուածիս վրայ, համոզուած ըլլալով, որ «այդ յաւելուածը» անպայմանօրէն բան մը կ'աւելցնէ գրութեանս վրայ, գոնէ իմ ակնոցովս դիտուած...

Նման պարագաներուն, ինչպէս այսօր, կը ստիպուիմ յաջորդ յօդուածիս կամ «գլուխիս» սկիզբը «փակագիծ» մը բանալ եւ հոն տեղաւորել ուշացած նախադասութիւնը կամ հատուածը:

Կրնայ պատահիլ նաեւ, որ երբեմն յօնք շինելու տեղ աչք հանենք... ...

Ներողամիտ եղէք այդ պարագայական «փակագիծներուն« համար»:

Ուրեմն յօդուածիս Ա. բաժնի վերջաւորութեան կ'ուզեմ աւելցնել հետեւեալ կարճ նախադասութիւնը, որ ըստ իս, կ'ամբողջացնէ ու կ'եզրափակէ Ա. հատուածը.

Ես քիչ ըսեմ, դուք շատ հասկցէք:

Վերջ փակագծի):

Իսկ հիմա եկէք շարունակենք մեր պատմութիւնը եւ հետեւինք դէպքերուն:

301-ին կը յաջորդեն 302-303 թուականները:

Մեր ըսածը, թուաբանական առումով, «վառօդ ստեղծելու» պէս բան մը չէ անշուշտ:

Իբրեւ բովանդակութիւն եւ նշանակութիւն, սակայն. այլ մակարդակներու վրայ, ատկէ պակաս չէ:

Արդարեւ, այդ տարիներուն, հայ ժողովուրդը ունեցաւ իր **առաջին կաթողիկոսը**:

Ասիկա աննշան երեւոյթ մը չէ, մանաւանդ երբ նկատի ունենանք, որ հետագայ դարերուն, մեր կաթողիկոսները, աշխարհիկ եւ քաղաքական իշխանութիւններու բացակայութեան, որքան կարեւոր եւ կենսական դերակատարութիւն ունեցած են հայոց պատմութեան մէջ իրենց թէ դրական եւ թէ բացասական երեսներով հանդերձ:

Չմոռնանք, որ անոնք եւս, իրենց սքեմին տակ, հասարակ մահկանացուներուս պէս, «մարդկային սիրտ ու հոգի» կը կրեն յիշելով միաժամանակ, որ կատարելութիւնը այս երկրէն չէ եղած բնաւ:

Ուշադրութեան արժանի երեւոյթ մըն է նաեւ, ճակատագրական պահերուն մանաւանդ, **հայոց արքունիքի եւ եկեղեցւոյ համերաշխ գործակցութիւնը**, որ միշտ ալ մեծ բարիք բերած է Հայաստանին եւ հայ ժողովուրդին, երբ ան հիմնուած է ազգային գերագոյն շահերու վրայ:

Մասնաւոր պատճառներ չունինք դժգոհելու մեր համայնքի ներկայ իրավիճակէն:

Դժբախտաբար միասնական նոյն պատկերն ու առողջ կեցուածքը չպարզուեցաւ յունիս 7-ի երեսփոխանական ընտրութիւններուն, Լիբանանի մեր «կրօնակիցներու» պարագային, որոնց ներքին պառակտումը խոր եւ բացայայտ կերպով արտայայտուեցաւ:

Յաւելեալ փաստ մը այն բանին, որ մենք իրենցմէ շատ աւելի լաւ ըմբռնած ենք քրիստոնէական սկզբունքը զայն չխառնելու համար քաղաքականութեան, ինչպէս ըսած էր Քրիստոս. «**Տո՛ւք զկայսերն կայսեր եւ զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ**»:

Ուրեմն ո՛վ որմէ դաս պէտք է առնէ:

Հետեւաբար, մեզ ամբաստանելէ առաջ, թող նախ իրենք փորձեն անջատել իրարմէ իրարու անյարիր այդ երկու ուսմունքները կրօնականն ու քաղաքականը, որոնք իրարմէ այնքան հեռու են, որքան դրախտն ու դժոխքը:

Առաջին իսկ առիթով, Տրդատի եւ Լուսաւորիչի օրերէն սկսեալ, հայոց քաղաքական եւ հոգեւոր իշխանութիւններու համատեղ մասնակցութիւնը կաթողիկոսական եւ եկեղեցական զանազան ընտրութիւններուն **ժողովրդավարական սկզբունքներու լաւագոյն կիրարկման պերճախօս եւ ցայտուն օրինակ** մըն է, որ բարեխառնող եւ հաւասարակշռող կարեւոր գործօն մը կը հանդիսանայ հայ իրականութեան մէջ, եւ որմէ զուրկ է քաղաքակիրթ աշխարհի եկեղեցիներուն ջախջախիչ մեծամասնութիւնը:

Համաքրիստոնէութեան պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով նաեւ, քրիստոնեայ պետութիւն մը (Հայաստան) առաքելական գործունէութեան կը նուիրուի իր կրօնը տարածելու համար դրացի երկիրներու (Վիրահայոց եւ Աղուանից աշխարհներ) մէջ **առանց բռնի միջոցներու դիմելու**:

Գրիգոր Լուսաւորիչի առաքելական գործունէութեան իբրեւ հետեւանք Վրաստանի եկեղեցին կախեալ կ'ըլլայ Հայաստանի կաթողիկոսութենէն մինչեւ է. դար. իսկ Աղուանից կաթողիկոսութեան աթոռին կը նստի Գրիգոր Լուսաւորիչի թոռը Գրիգորիս:

Ատրպատականի եւ Միջագետքի եպիսկոպոսները եւս Գրիգորի կողմէ կը ձեռնադրուին:

Ահաւասիկ, իբրեւ «բարի» եւ «կիրթ» ժողովուրդ, հայերս փորձած ենք «կրթել ու դաստիարակել» մեր դրացի ժողովուրդները «խաղաղ միջոցներով»:

Ուսանելի օրինակ մը եւս իրենք-զիրենք Քրիստոնէութեան ջահակիր ու դրօշակիր յաւակնող համայնքներուն եւ ժողովուրդներուն:

Յիշեցնենք ու մատնանշենք, որ այս բոլորը կը կատարուէին «պետական-պաշտօնական հանգամանքով» եւ ոչ թէ անհատական պարագայական խողովակներով:

Համաքրիստոնէական պատմութեան տարեգրութեանց մէջ աննախընթաց եւ կարեւորագոյն հանգրուան մըն է **303 թուականը, քրիստոնեայ աշխարհի առաջին «բացօթեայ» տաճարի՝ Ս. Էջմիածնի կառուցումը**. օր-ցերեկով, հեթանոս պետութիւններու եւ ժողովուրդներու ապշահար աչքերուն դիմաց եւ իբրեւ խիզախ մարտահրաւէր «նոր կրօնը» հալածողներու երեսին ...

Հայ ժողովուրդի քրիստոնէական հաւատքի զօրութեան ու խորութեան, ազգային խիզախ ու տոկուն նկարագրի եւ աննկուն կամքի բացայայտ ցուցանիշ մը չէ՞ նաեւ այս մէկը, երբ ուրիշներ գետնափոր նկուղներու մէջ գաղտնի ու գաղտագողի կը կատարէին իրենց հաւաքներն ու աղօթքները, **որովհետեւ, իբրեւ հաւաքականութիւն ու պետութիւն, մեր ժողովուրդի «կրօնական եւ ազգային մակարդակի հասունութեան» չէին հասած տակաւին ...**

Այս վերջին հաստատումս կը մեկնի իմ այն համոզումէս, որ ես ալ, անձնապէս, շատերու շարքին, քրիստոնէութիւնը, իբրեւ հաւատք եւ վարդապետութիւն, կը նկատեմ «կրօններու թագն ու պսակը», մէջբերելով միաժամանակ Կանտիի հետեւեալ վկայութիւնը. «Եթէ բոլոր քրիստոնեաները Աւետարանի ուսմունքին համաձայն ապրէին, ես առաջին քրիստոնեան կ'ըլլայի...»:

Ես կը հաւատամ նաեւ հաւատքի ենթակայական հակամէտութեան եւ այդ պատճառով կը յարգեմ մարդոց կրօնական զգացումները: Հետեւաբար իմ այս գրութիւնս քրիստոնէութեան ջատագովութեան չէ նուիրուած, այլ կը մեկնի ազգային-քաղաքական տուեալներէ եւ կը միտի պատմական որոշ լուսաբանութիւններ ու տեղեկութիւններ հաղորդելու հարցերու էութեան անծանօթ լիբանանցի քաղաքացիներուն:

Յատկանշական տարի մըն էր 311 թուականը. այդ թուականին տեղի կ'ունենայ **առաջին կրօնական պատերազմը քրիստոնեայ «պետութեան» (Հայաստան) մը դէմ, եւ՝ Քրիստոնէութեան պաշտպանութեան համար մղուած առաջին պատերազմը Հայաստանի կողմէ**: Նախայարձակն էր հռոմէացի Մաքսիմոս Գաղերիոս Դաժ, որ պատճառ բռնած էր հայոց «կրօնափոխութիւնը». «Չի քրիստոնեայք էին եւ զերկրպագութիւն Աստուծոյ փութապէս պնդութեամբ կատարէին .... Չի զոհեսցին կռոց եւ դիւաց» (Եւսեբիոս):

Եւ ի գիտութիւն «ստորակայութեան բարդոյթ»է տառապող մեր հայորդիներուն այս անգամ հայոց յաղթանակը «բարոյական» չէր միայն, այլեւ ֆիզիքական:

Ահաւասիկ նախընթաց մը եւս համաքրիստոնէական պատմութեան մէջ իբրեւ «**առաջին կրօնական պատերազմ**»:

Այսպէս, ահա, «**Վասն կրօնի եւ հայրենեաց**» կարգախօսի նախընթացն ու մենաշնորհը եւս մեզի կը պատկանի:

Քրիստոնեայ Հայաստանի արեան առաջին մկրտութիւնն էր այս մէկը իր որդեգրած նոր կրօնի պաշտպանութեան երկար եւ փշոտ ճամբուն վրայ: «Սկիզբն երկանց», որ մեզ առաջնորդեց «Մարտիրոս ժողովուրդ»ի կոչումին եւ արժանացուց «Փշէ պսակ» մրցանակին:

Եւ իր այս կամաւոր ընտրութեան պարտադրանքով, **Հայաստան կը դառնայ «Քրիստոնէութեան Ախոյեան» պետութիւն մը՝ առաջին խաչակրութենէն (1096) 785 տարի առաջ**:

Հարկ է յիշել եւ յիշեցնել, որ նոյն տարուան (311) ապրիլին Գաղերիոս յատուկ հրովարտակով ազատութիւն կը շնորհէ (որ պէտք չէ անպայմանօրէն վերագրել՝ հայերու կողմէ իր կրած պարտութեան) քրիստոնեաներուն դաւանելու իրենց կրօնը, առանց որ ինք անձամբ քրիստոնեայ դառնայ:

Այդ իմաստով **հռոմէացի առաջին քրիստոնեայ կայսրը կը համարուի Կոստանդին Առաջին**, որ ոչ միայն Միլանոյի հրովարտակով (313) քրիստոնեաներուն ազատութիւն կը շնորհէ, այլեւ կը վերադարձնէ անոնց բռնագրաւեալ բոլոր ինչքերն ու կալուածները:

Սակայն Կոստանդին եւս չկրցաւ քրիստոնէութիւնը իր կայսրութեան պաշտօնական կրօնին վերածել» այդ արմատական որոշումը կը պարտինք Հռոմէական կասրութեան վերջին կայսեր Թէոդոս Ա. Մեծին (391):

Երկրորդը Հայաստանէն ետք:

Մեծն Թէոդոսի նախածեռնութեան շնորհիւ է, որ **Հայաստանէն ճիշդ 90 տարի ետք միայն Եւրոպան կը բռնէ քրիստոնեացման ճամբան:**

Մինչեւ Դ. դարու վերջընթեր տասնամեակը, շուրջ մէկ դար շարունակ եւ անընդհատ կերպով, Հայաստան մնացած է երկրագունդի առաջին եւ միակ քրիստոնեայ պետութիւնը իր իւրայատուկ եւ ինքնատիպ դիմագիծով:

Մատնանշելի կարեւորագոյն պարագայ մըն է նաեւ **հայոց ազգային եկեղեցւոյ ինքնագլուխ եւ գերիշխան կարգավիճակ ունենալը** ի սկզբանէ անտի, առանց որեւէ ենթակայութեան. ոչ Արեւելքին, ոչ Արեւմուտքին:

Ճիշդ մեր մայրենի լեզուին նմանողութեամբ. սեփական եւ իւրայատուկ յատկանիշներով:

Քրիստոնեայ աշխարհը նմանօրինակ քանի՞ պարագայ կը հաշուէ արդեօք:

Իր նշանակութեամբ եւ տարողութեամբ, համաքրիստոնէական պատմութեան մէջ աննախընթաց եւ եզակի երեւոյթ է **«Վարդանանց գոյամարտը»**՝ **«Վասն կրօնի եւ հայրենեաց» կարգախօսով**, որ գերազանցօրէն կ'իմաստաւորէ հայ ժողովուրդի, հայոց պետականութեան եւ Հայ եկեղեցւոյ «գոյութեան» փոխադարձ պայմանաւորածութիւնը. կամ ուրացում՝ եւ կամ հայոց պետականութեան կազմալուծում ու քանդում եւ հայ ժողովուրդի ստրկացում:

Ասիկա առաջին եւ միակ անգամն էր, որ ժողովուրդի մը եւ պետութեան մը ճակատագիրը իր դաւանած կրօնէն (քրիստոնէութենէն) կախեալ եղած էր.

Նման երկրորդ պարագայի չենք հանդիպիր պատմութեան մէջ:

Ես չեմ կարդացած տեղ մը, որ իսլամական արշաւանքները որեւէ երկիր կամ ժողովուրդ ամբողջութեամբ «կրօնափոխ» դարձնելու համար կատարուած ըլլան:

Ատոր միակ եւ եզակի օրինակը Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի («Վարդանանց) պարագան է:

Եւ այդ առիթով նաեւ հայ ժողովուրդը «իր Քրիստոնէութեան» գինը շատ սուղ վճարեց, «իր մարտիրոսացած քրիստոնեայ զաւակներու ծով արիւնով» ...

Մեր կրօնակից «տեղաբնիկ» եղբայրները թող լաւ իմանան եւ սորվին, թէ ինչպէս կարելի է եւ պէտք է պաշտպանել իր «քրիստոնէական հաւատքը», ի հարկին անձնազոհութեամբ եւ արիւնով, եւ ոչ թէ անձնական-քաղաքական գծուծ հաշիւներէ մեկնած աջ ու ձախ կատարուած ցեխարձակումներով ու զրպարտութիւններով ...

Առ ի գիտութիւն եւ ծանօթացում յատկապէս մեր ընդդիմախօսներուն եւ ամբաստանողներուն, ինչպէս բազմաթիւ այլ մարզերու եւ բնագաւառներու մէջ քրիստոնէութեան պարագային եւս մենք միշտ նախածեռնող եւ առջեւէն քալող եղած ենք. միշտ ռահվիրայ եւ առաջնորդ եղած ենք եւ ոչ թէ հետեւորդ:

Ազգային եւ քրիստոնէական հարցերու մէջ մասնաւորաբար մենք միշտ մեր խղճին, հաւատքին եւ համոզումներուն համաձայն գործած ենք. մեր քաղաքական եւ կրօնական «ընտրանքները» միշտ մեր ազգային եւ եկեղեցական գերագոյն շահերէն միայն թելադրուած են

ՄԵԼՔՈՆ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

ԿԱԼԵՍՑԻ ՀՈՎԻՒ ՄԸ ԱՒԵԼԻՆ Կ'ԸՆԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻՆ ՀԱՄԱՐ, ՔԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԵԾ ՄԱՍԸ

Անհաւատալի, բայց իրաւ: Այլընն Ուիլիըմզ հովիւ մը Կալեսի մէջ, աւելի մեծ գործ կատարած է Հայ դատի պաշտպանութեան համար, քան հայերուն մեծ մասը, հակառակ այն իրողութեան, որ ան կապ չունի հայերուն հետ ոչ ժառանգութեամբ եւ ոչ ալ ամուսնութեամբ: Իր կատարած բարի գործին համար ան ոչ ճանաչում, ոչ ալ գնահատանքի արժանացած է: Հայերուն մեծ մասը, բացի լոնտոնահայերու փոքր շրջանակէ մը, ոչ տեղեակ է անոր գոյութենէն, ոչ ալ անոր անձնուրաց գործերէն:

Հայերուն հետ անոր առնչութիւնը սկսաւ 1998-ին, երբ հայ ծանօթ մը իրմէ խնդրեց, որ դասաւորէ հայկական եկեղեցւոյ դպրաց դասին համար ելոյթ մը Այսթետֆոտի մէջ կալեսական մշակութային փառատօնին: Ասիկա մղեց զայն, որ հիմնէ «Կալես-Հայաստան միասնականութեան» խումբը:

24 ապրիլ 2001-ին Ուիլիըմզ կազմակերպեց Հայոց ցեղասպանութեան առաջին տօնակատարութիւնը «Թեմփըլ աֆ փիս»ի («Խաղաղութեան տաճար») մէջ, Քարտիֆ, Կալես: Ապա ան աշխատեցաւ, որ Կալեսի Ազգային ժողովը պաշտօնապէս ճանչնայ Հայոց ցեղասպանութիւնը. այդ մէկը իրականացաւ 2002 հոկտեմբերին: Ան նաեւ կազմակերպեց յիշատակի յատուկ ձեռնարկ մը Ազգային ժողովի շէնքին մէջ: Ձեռնարկին ներկայ եղաւ Մեծն Բրիտանիոյ մէջ Հայաստանի դեսպանը:

2004 հոկտեմբերին, Ուիլիըմզի կարգադրութեամբ, Լեռնային Ղարաբաղի (Արցախի) վարչապետը հանդիպում ունեցաւ Կալեսի Ազգային ժողովի նախագահին հետ այդպիսով զարկ տալով Արցախի ճանաչումի ճիգերուն:

Երկու տարի ետք Ուիլիըմզ յաջողեցաւ համոզել Կալեսի Ազգային ժողովին մեծամասնութիւնը, որ նեցուկ կանգնին Ասորիներու եւ հայերու ցեղասպանութեան **օրինագիծի** մը:

2007 յունուարին ան կազմակերպեց Հրանդ Տինքի յիշատակի ձեռնարկը բրիտանական խորհրդարանի շէնքին մէջ: Ան նաեւ **լոպիինկի** աշխատանք տարած է Բրիտանիոյ խորհրդարանին մէջ Հայոց ցեղասպանութեան օրինագիծին համար, որ ստորագրուեցաւ հարիւր ութսուներկու խորհրդարանականներու կողմէ:

3 նոյեմբեր 2007-ին Քարտիֆի մէջ Հայոց ցեղասպանութեան յուշարձանի բացման արարողութեան ընթացքին, որ կազմակերպուած էր Ուիլիըմզին եւ Ճոն Թորոսեանին կողմէ, Կալեսի Ազգային ժողովի նախագահը կործանարար ակնարկութիւններ ըրաւ Թուրքիոյ հասցէին Թուրք ստահակներ փորձեցին խանգարել հանդիսութիւնը. քանի մը ամիս ետք անոնք պղծեցին Ցեղասպանութեան յուշարձանը:

Տարիներու ընթացքին ես մեծ հիացմունքով հետեւած էի կալեսցի այդ «**օտար**» հովիւին չթմբկահարուած գործունէութեան: Սակայն միայն անցեալ ամիս էր որ ես ուղղակի կապ ունեցայ անոր հետ, երբ ան ինծի ղրկեց նոր բանաձեւի մը օրինակը, որ ներկայացուցած էր բրիտանական խորհրդարանին: Բանաձեւին մէջ Թուրքիոյ կոչ կ'ուղղուի իրենց համապատասխան պատրիարքութիւններուն վերադարձնել այն աւելի քան երկու հազար հայկական եւ **ասորական** եկեղեցիներն ու կրօնական յուշակոթողները, որոնք թրքական կառավարութեան կողմէ բռնագրաւուած էին 1915-ի ցեղասպանութեան ընթացքին իբրեւ «փոխհատուցման միջոցառում» մը:

Բանաձեւը նաեւ կոչ կ'ուղղէ բրիտանական կառավարութեան, որ ճանչնայ այն իրականութիւնը, թէ այդ փոքրամասնութիւնները ցեղային մաքրագործման ենթարկուած են 1915-ին յաջորդող տարիներուն, ինչպէս վերջերս Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիպ Էրտողան ընդունեց: Բանաձեւը ցարդ կը վայելէ բրիտանական խորհրդարանի քսաներեք անդամներու նեցուկը:

Այդ բանաձեւը գրաւեց իմ ուշադրութիւնս, որովհետեւ վերջին ամիսներուն ես այդ ձեւի նախածեռնութիւն մը կը քարոզէի իմ յօդուածներուս եւ դասախօսութիւններուս մէջ: Ես հաճելի զարմանքով դիմաւորեցի կալեսցի հովիւին ե-նամակը, որ ղրկած էր ինծի անցեալ ամիս, տեղեկացնելու համար, թէ ինք որոշած էր իր այդ քայլին դիմել իմ յօդուածներս եւ յատկապէս 7 մայիսին բրիտանական խորհրդարանին մէջ իմ ակնարկութիւններս կարդալէն ետք:

Ամերիկահայերը պէտք է հետեւին Ուիլիըմզի լաւ օրինակին եւ նոյնանման օրինագիծ մը ներկայացնեն Միացեալ Նահանգներու քոնկրեսին: Գործնապէս անկարելի պիտի ըլլայ Քոնկրեսի ոեւէ անդամի համար դէմ կենալ դիմումի մը, որ կոչ կ'ուղղէ վերադարձնել հայկական պաշտամունքի վայրերը իրենց օրինական սեփականատիրոջ Պոլսոյ հայոց պատրիարքութեան: Այդպիսի օրինագիծ մը անդին կ'անցնի Ցեղասպանութեան պարզ ճանաչումէ մը հետամուտ ըլլալով վերականգնել հայերուն կրած հսկայական վնասները:

Եւրոպացի հայերը պէտք է տակաւին աւելի անդին անցնին քրէական գործ յարուցելով Մարդկային իրաւանց եւրոպական ատեանին մէջ հետամուտ ըլլալով եկեղեցիներուն եւ կրօնական յուշակողքներուն անմիջական վերադարձին հայոց պատրիարքութեան: Անտրամաբանական է, որ այդ հայկական եկեղեցիները (անոնք, որոնք տակաւին չեն քանդուած) մզկիթներու, պահեստանոցներու եւ բնակարաններու վերածուին, եւ ոչ ոք բողոքէ այդ ամօթալի իրավիճակին դէմ: Կարելի է երեւակայել այն միջազգային աղմուկը, որ կրնայ բարձրացուիլ, եթէ այսօրուան գերմանական կառավարութիւնը Ողջակիզման ընթացքին նահատակուած մէկ հրէական ժողովարան պահէր...

Գլխարկ կը վերցնեմ Այլընն Ուիլիըմզին դիմաց...

Ես միայն կը յուսամ, որ հայերը կը գերազանցեն այս բարի հովիւը իր արդար գործունէութեան մէջ: Ան արժանի է պատշաճ ճանաչումի Հայաստանի Հանրապետութեան, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ եւ ամբողջ աշխարհի հայերուն կողմէ...

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ

«Քալիֆորնիա Քուրիըր»ի խմբագիր

ԱԿՆԱՐԿ

«... ՉՊԷՏՔ Է ԼՌԵԼ»

Վերջին քանի մը ամիսներուն, մտահոգիչ զարգացումներ տեղի կ'ունենան Հայաստանի ու Արցախի շուրջ, առանց մոռնալու Ջաւախքը, եւ սակայն, պետական, կազմակերպութեանց ու ժողովրդային մակարդակներու վրայ պատմական այս պահուն համապատասխան արթնութիւնն ու հակազդեցութիւնը չի տեսնուիր:

«Ֆութպոլային մարտավարութենէն» ասդին, մինչեւ Հայաստան-Թուրքիա հարցերու լուծման «Ճամբու քարտէս»ն ու անոր յաջորդող հանդիպումները, մինչեւ իր ենթադրեալ խոստումներէն ետդարձի Թուրքիոյ «խուսանաւումներ»ն ու Ազրպէյճանի իշխանաւորներու «բացայայտումները», այլ խօսքով՝ նուազ քան մէկ տարուան ժամանակամիջոցին, ամիսէ ամիս, շաբաթէ շաբաթ եւ օրէ օր կը ձեւաւորուի ընդհանուր պատկեր մը, որուն մէջ հայութեան ու իր արդար իրաւունքներուն ի նպաստ շատ բան չ'երեւիր: Ու եթէ այդ բոլորին վրայ աւելցնենք Մոսկուա-Պաքու եւ Մոսկուա-Անգարա գիծերուն վրայ շահակցական նորութիւնները, որոնք սկսած են զուգահեռներ գծել Թուրքիոյ ու Ազրպէյճանի հետ Միացեալ Նահանգներու եւ առհասարակ Արեւմտեան աշխարհի շահո՛ւ գործակցութիւններուն հետ, ուրուագծուող պատկերը կարծէք թէ աւելի եւս կը մթագնի:

Այս զարգացումներուն դիմաց, հայկական՝ մե՛ր ճակատը ընդհանուր առմամբ որդեգրած է կրաւորական, հաշտուողական, չըսելու համար՝ տեղի տուողի դիրք: Գոնէ այդ է երեւցողը: Կարգ մը կենսական գործընթացներու վրայէն չէ վերցուած «գաղտնապահութեան» քողը, որ յաւելեալ շեշտ մը կը դնէ մտահոգութեանց վրայ: Ազրպէյճանէն արձակուող նորագոյն «փամփուշտները», թէ՝ արդէն իսկ համախոհութիւն կը գոյանայ հայերու «բռնագրաւած հողեր»ուն պարպումին մասին, այլ երանգ մը կը գումարեն մտահոգութիւններուն վրայ:

Ցանկը կարելի է երկարել...

Չարմանալին ու անընդունելին, ինչպէս նշեցինք, հայկական ճակատին վրայ տիրող ընդհանուր լռութիւնն է: Արցախի նախկին նախագահ Արկադի Ղուկասեանի յայտարարութիւնը պաշտօնական մակարդակի վրայ արձանագրուած հազուադէպ հակազդեցութիւններէն եղաւ եւ իր կարգին գումարուեցան մամլոյ, առաւելաբար Դաշնակցական մամուլի ընդվզողի արձագանգներուն վրայ: Մէկ խօսքով, բողոքի, իրաւատիրութեան, պահանջատիրութեան ու Թուրքիա-Ազրպէյճան անարդար գուգերգին դէմ դնող ձայները, մանաւանդ՝ պաշտօնական Երեւանէն ու հայրենի քաղաքական շրջանակներէ, չունին պահուն պահանջած ուժգնութիւնը, հնչեղութիւնը. համապարփակ չեն: Կարծէք թէ Արցախն ու որոշ շրջանակներ պէտք է ըլլային միակ մտահոգուողը, կարծէք թէ մարտահրաւէրները համահայկական չեն, ու տակաւին, կարելի է անոնց շուրջ քաղաքական խաղեր ալ խաղալ, իբր թէ ասոնք ըլլային ընթացիկ ու անցողակի կացութիւններ, վիճակներ...

Ի՞նչ կը սպասենք, ինչո՞ւ կը սպասենք ի հեճուկս Հայաստանի, Արցախի ու ընդհանրապէս ողջ հայութեան իրաւունքներուն դէմ նիւթուող թակարդներուն դէմ ծառանալու, բողոքող բռունցք դառնալու համար:

Մենք այն ժողովուրդը չէ՞նք, որ շուրջ երկու տասնամեակ առաջ, ա՛զգովին, Հայաստանի մէջ թէ արտերկրի, առանց երկրորդական հաշիւներու ոտքի կանգնեցանք ի պաշտպանութիւն Արցախին, ի խնդիր Հայաստանի Հանրապետութեան վերականգնումին...:

Ինչո՞ւ այս կրաւորականութիւնն ու անտարբեր վիճակը՝ այսօր: Յետոյ, ինչո՞ւ մատնուիլ այնպիսի վիճակի, որ թրքական ու ազերիական աղբիւրներ ու պետական դէմքեր ըլլան բացայայտողները մե՛ր հայրենիքին ու ժողովուրդին վերաբերող ճակատագրական իրականութիւններուն (նման բացայայտումներու հաւաստիութեան կասկածելու շատ պատճառ ունինք, այլեւ կը յարինք հաւատալու, որ նման բացայայտումներով Անգարա ու Պաքու հետամուտ են յաւելեալ ճեղքեր յառաջացնելու հայութեան դաշտին մէջ):

Շիրազի բառերով՝ «Ո՛չ, բաւակա՛ն է, չպէ՛տք է լռել...»:

Հրամայական է, որ ձայնակցինք Արկադի Ղուկասեանի ու նմաններու բողոքի, դատապարտումի ու մանաւանդ իրաւուքներու պաշտպանութեան ձայներուն, նաեւ՝ անցնիլ գործի, դուրս գալ կրաւորական հանդիսատեսի կացութենէն: Անդրադառնանք, որ մեր հայրենիքին ու ազգի ճակատագի՛րն է խաղի դրուողը:

Բանիւ եւ գործով շարժելու համար կը սպասենք, որ Հայաստանին ու հայութեան ի վնաս զարգացումները հասնին դժուար դարմանելի կամ անդառնալի հանգրուանի՞, որպէսզի շարժինք պետականօրէն, դիւանագիտականօրէն, քաղաքականապէս ու ժողովրդային մակարդակներու վրայ:

Կամ՝ արդեօք սկսած ենք կասկածի՞լ մեր (թէեւ սահմանափակ, բայց ոչ բութ) կարողութիւններուն վրայ: Մոռցա՞ծ ենք, որ միայն 20-22 տարի առաջ Երեւանի հրապարակները ողողուած էին պահանջատէրերով, ու համապատասխան արձագանգներ կը բարձրանային սփիւռքեան օճախներու մէջ: Մեր յիշողութեան դաշտէն դո՞ւրս ձգած ենք Արցախի բարձուքներուն ու հովիտներուն մէջ արեան գնով մղուած ճակատամարտերը, հայկական հողերու կորուստն ու վերաշահիլը, գունդ-գունդ նահատակները, որոնք այսօր անժամանցելի պատգամներ կ'ուղղեն մեզի՝ Եռաբլուրէն, Ծիծեռնակաբերդէն, Սարդարապատէն, Շուշիէն ու Ստեփանակերտէն...

Կանգնինք ոտքի՛, կարելի բոլո՛ր միջոցներով յիշեցնենք մեր ԻՐԱՒԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆԸ: Ըսե՛նք մեր պետութեան, որ պայքարով ու իրաւունքի հիմամբ շահուածը սակարկելի չէ. յայտարարե՛նք բոլորին, որ հայութիւնը, Հայաստանի մէջ ու աշխարհի տարածքին, միաձայն է իր պահանջատիրութեան մէջ, կը կանգնի ու պիտի կանգնի իր պետութեան կողքին, որ մարմնաւորումն է, պէ՛տք է ըլլայ մարմնաւորումը ժողովուրդի կամքի՛ն ու պահանջատիրութեան:

Մանաւանդ յիշենք ու վերյիշեցնենք, որ առաւելաբար նիւթական շահակցութիւններով կառավարուող այսօրուան աշխա՛րհն անգամ իրաւունք չունի անտեսելու, չի կրնար արհամարհել արդար ու անսակարկելի իրաւունքերը, իրաւատէրը, ան ըլլայ հայ թէ այլ:

... Մօտիկ ու հեռաւոր անցեալի իրականութիւնները յուշարար են, որ մե՛նք ալ ունեցած ենք եւ ունինք պատմութեան անիւին ուղղութիւն տալու կարողութիւնը:

Ս. ՄԱՀՍԷՐԷճԵԱՆ

ԱՐՑԱԽԸ ՀԱՅ-ԹՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ ԵՒ 22 ԱՊՐԻԼ 2009-Ի ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ ժողովրդային ծանօթ առածը, թէ՝ «Հայ գինուորը եւ թուրք դիւանագէտը չեն պարտուիր», որոշ չափով իրաւացի է, ինչպէ՞ս կարելի պիտի ըլլայ լուծել հայ-թրքական կնճիռը: Այսինքն, երբ հայ ժողովուրդը գինուորական որեւէ յաղթանակ տանի, Թուրքիա դիւանագիտական ամէն սադրանքի պիտի դիմէ ձախողեցնելու հայութեան իրագործումը: Թրքական իշխանութիւնները հայ-թրքական յարաբերութիւններու երեք կարմիր գիծերը անցած են արդէն, երբ այսօր միջազգային դիւանագիտական ընտանիքին առջեւ Հայաստանէն կը պահանջեն հրաժարիլ Հայոց ցեղասպանութեան հարցէն, ճանչնալ այսպէս կոչուած «հայ-թրքական սահմանը» եւ հայկական զօրքերը դուրս բերել Արցախէն:

Աւելի քան տասնհինգ տարիէ ի վեր հայկական կողմը, Խորհրդային Միութեան սահմանադրական օրէնքներուն համաձայն, Արցախը օրինապէս դուրս բերած է Խորհրդային Միութենէն եւ ռազմական համազիչ յաղթանակ տանելով ազերիներուն դէմ՝ ստեղծած է Լեռնային Ղարաբաղի օրինականիրողական հանրապետութիւնը (ԼՂՀ): Հարիւրաւոր հայ ազատամարտիկներու զոհաբերութեան գնով կերտուած Արցախի պետութիւնը այսօր ունի իր նախագահը. խորհրդարանը, կառավարութիւնը եւ բանակը: Սակայն ԼՂՀ-ը տակաւին իրաւական ճանաչում չէ գտած՝ յատկապէս թուրքազերիական կողմի միջազգային մակարդակի վրայ կատարած դիւանագիտական ճնշումներուն պատճառով: Այլ խօսքով, թուրքազերիական իշխանութիւնները կը փորձեն հայկական մարտունակութեամբ վերականգնուած հայ ազգային իրաւունքները անգամ մը եւս յափշտակել՝ իրենց երբեմնի «աղուէսութեամբ» կամ խորամանկօրէն՝ քաղաքական դիւանագիտութեամբ:

Անցնող շաբաթներուն, քանի մը առիթներով Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան հայ-թրքական սահմանի բացման համար պայման դրաւ ԼՂՀ տագնապի լուծումը՝ ի նպաստ Ազրպէյճանի: Բայց ինչո՞ւ Ազրպէյճանը յաղթական դուրս պիտի գայ եղեր: Նախ, անիկա պատերազմին պարտուած կողմն է. երկրորդ, երրորդ, չորրորդ, պատմական, քաղաքական եւ իրաւական ի՞նչ հիմունքներով, ո՞ր դաշնագրով Ազրպէյճան գերիշխանութիւն հաստատած է Արցախի վրայ: Պատասխանելով Էրտողանին՝ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահ Պեռնար Ֆասիէ եւ Թուրքիոյ մէջ Ֆրանսայի դեսպանը յայտարարեցին, թէ հայ-թրքական բանակցութիւնները եւ ԼՂՀ հարցը իրարու հետ կապ չունին. (անուղղակիօրէն ակնարկելով, որ Արցախի տագնապին լուծումը պէտք չէ անպայման կապել հայ-թրքական սահմանին բացման հետ):

Այսուհանդերձ, Էրտողան ինչո՞ւ կը փորձէ երկու հարցերը իրարու առնչել: Անշուշտ ան մտահոգ է ոչ այդքան Արցախով, որքան՝ հայ-թրքական սահմանի հարցով, որովհետեւ ան շատ լաւ գիտէ, թէ այս սահմանը միջազգային ճանաչում չունի եւ ազգամիջեան ո՛չ մէկ օրինական կամ վաւերական դաշնագրի մէջ յիշուած է անոր մասին: Կը վկայաբերուի 13 հոկտեմբեր 1921-ին ստորագրուած Կարսի դաշնագիրը: Կարսի այս դաշնագիրը ստորագրուած է մէկ կողմէ Խորհրդային Վրաստանի, Խորհրդային Ազրպէյճանի, Խորհրդային Հայաստանի եւ միւս կողմէ՝ Մուսթաֆա Քեմալի գինուորական ներկայացուցիչ Քեազիմ Քարապեքիրի միջեւ՝ Խորհրդային Միութեան հովանաւորութեամբ: Պէտք է յայտնել սակայն, որ օրին բոլոր ստորագրողներն ալ միջազգային իրաւունքի տէր կողմեր չէին. հետեւաբար Կարսի դաշնագիրը օրինական ու վաւերական չէ: (Մանրամասնութիւնները տեսնել.- Արա Պապեան, «Հայոց պահանջատիրութեան իրաւական հիմունքները», էջ 23 - 31, Երեւան, 2007):

Նաեւ, Ախուրեանով եւ Արաքսով եզերուած այս «հայ-թրքական սահմանը» Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ սահմանագիծը չէ, որովհետեւ անիկա Խորհրդային Միութեան եւ Թուրքիոյ միջեւ եղած սահմանն էր մինչեւ Խորհրդային Միութեան փլուզումը: Իսկ երբ Խորհրդային Միութիւնը քայքայուեցաւ, Դաշնակցային Ռուսիան ժառանգեց անոր իրաւական եւ իրողական ամբողջ տիրութիւնը: Եւ, փաստօրէն այսօր Ռուսիոյ աշխարհագրական սահմանները չեն հասնիր մինչեւ Արաքս գետ (ո՛չ իրաւական առումով, ո՛չ ալ բնականաբար իրողապէս):

Օրինական միակ դաշնագիրը, որ ուղեցոյց կու տայ հայ-թրքական սահմանագիծին մասին, 10 օգոստոս 1920-ին 18 երկիրներու կողմէ ստորագրուած Սեւրի դաշնագիրն է: Սեւրի դաշնագրի 89-րդ յօդուածին կողմէ տրուած իրաւասութեամբ, Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ուիլսընի կողմէ 22 նոյեմբեր 1920-ին ստորագրուած **Նախագահական վճիռը** հայ-թրքական սահմանը կը հասցներ մինչեւ Պիթլիսի, Էրզրումի, Վանի եւ Տրապիզոնի ծայրամասերը (Արեւմտահայաստանի այս բաժինով Հայաստան կը ստանար շուրջ 104,000 քառ. քմ տարածութիւն): Թէեւ Սեւրի դաշնագիրը ամբողջական վաւերացում չէ ստացած տակաւին, սակայն անիկա Թուրքիոյ համար կը մնայ իրաւաքաղաքական մտահոգիչ հարց: Ահա թէ ինչու՛, աւելի քան երկու տասնամեակ առաջ Թուրքիոյ հզօր վարչապետներէն Թուրկութ Էօզալ յայտարարած էր, որ եթէ ամբողջ աշխարհ ճանչնայ Սեւրի դաշնագիրը, մենք պիտի մերժենք զայն: (Եւ այս՝ երբ Հայկական հարցին մասին միջազգային մակարդակի վրայ չէր խօսուեր նոյնիսկ):

Ամէն պարագայի, Հայաստան-Թուրքիա սահմանագծումին մէջ Սեւրի դաշնագիրը սկիզբ է միայն: Ուիլսընի նախագահական վճի՛ռը կ'որոշէ այդ սահմանագիծը: Էրտողան կամ Էօզալ ի՛նչ կ'ուզեն թող մտածեն կամ յայտարարեն. **միջազգային օրէնքով՝ նախագահական վճիռ մը անբեկանելի է եւ անժամանցելի:**

Ահաւասիկ վերոյիշեալ իրաւական զէնքերով օժտուած Հայաստանի իշխանութիւնները կատարեցին 22 ապրիլի շուտիկութիւնը: Բայց ինչո՞ւ: Մեր վրայ միջազգային ճնշո՞ւմ կար. թէկուզ որ ըլլար, որովհետեւ մենք կորսնցնելիք չունինք. բայց այդպէս ալ չէ արդէն. ընդհակառա՛կն, Թուրքիա միջազգային տնտեսական եւ քաղաքական ճնշումի տակ է Հայաստան-Թուրքիա սահմանային անցքը բանալու համար. իսկ Թուրքիա «տղայական ճարպիկութեամբ» կը փորձէ շրջանցել այդ ճնշումը եւ ինքզինք ներկայացնել իբրեւ խաղաղութեան նախաձեռնող «քաղաքական հրեշտակ»: Իսկ սահմանային անցքը կը սպասուի, որ գալիք ժամանակաշրջանին ըլլայ առեւտրատնտեսական ցամաքային անցք: Եւ, Թուրքիա պարտաւոր է բանալ այս անցքը, որովհետեւ ի՛նք գոցած է զայն: Հարկաւոր է անգամ մը եւս շեշտել, որ անիկա հայ-թրքական սահմանը չէ եղած եւ չի կրնար ըլլալ. իսկ եթէ զայն ընդունինք իբրեւ այդպիսին, ապագայի սերունդները մեզ նզովերու ամէն իրաւունք պիտի ունենան:

Ահա թէ ինչո՛ւ, ՀՅ Դաշնակցութիւնը քաշուեցաւ համաձայնական կառավարութենէն եւ դարձաւ ընդդիմադիր կուսակցութիւն: Դաշնակցութեան ընդդիմութիւնը արդար է եւ կառուցողական: Ան երբեք պիտի չդիմէ քաղաքացիական պատերազմի տանող եղբայրասպան շարժումի: Դաշնակցութեան այս սկզբունքային կեցուածքը, սակայն պէտք չէ շահագործուի, որովհետեւ, իրօք, Դաշնակցութիւնը կը մնայ հայ ժողովուրդի ազգային ամբողջական շահերու հետապնդման եւ պաշտպանութեան միակ կուսակցութիւնը:

Հայ ժողովուրդը եւ անոր հարազատ որդին՝ Դաշնակցութիւնը, չեն կրնար ընդունիլ 22 ապրիլ 2009-ի հապճեպ «բոպիկութիւնը»: Ո՞ւր էին նախագահ Սերժ Սարգսեանի նշանաւոր քաղաքական հոտառութիւնն ու դիւանագիտական վարպետութիւնը: Հոս փակագիծ բանալով՝ կ'արժէ յիշել, որ քանի մը տարի առաջ Հայաստանի անկախութեան տօնակատարութեան մը ընթացքին դեռեւս վարչապետ՝ Սարգսեան յայտարարած էր, թէ Հայաստանի առաջին անկախ պետականութիւնը կորսնցուցած ենք օրւան ղեկավարութեան «անհեռատես քաղաքականութեան» պատճառով: Դաշնակցութիւնը չպատասխանեց եւ չհարցուց, որ եթէ ինք ըլլար այդ օրերու ղեկավարներէն մէկը, ի՞նչ պիտի ընէր Հայաստանը փրկելու համար, երբ անիկա ինկած էր մէկ կողմէ «պուլշեւիկեան մուրճին եւ միւս կողմէ թրքական սալին» միջեւ: Անվարան պէտք է հաստատել, որ այսօր Հայաստանի Հանրապետութեան գոյութիւնը կը պարտինք առաջին հանրապետութեան ղեկավարութեան **հեռատե՛սս** եւ ազգային-պետական քաղաքականութեան:

Այո՛, Հայաստանի առաջին հանրապետութեան Դրոն, Վրացեանը, Ռուբէնն ու Շանթը իմաստութիւնը ունեցան ընդունելու խորհրդային կարգերը, որովհետեւ ա՛յդ կը պահանջէր Անդրկովկասի ռազմաքաղաքական դրուածքը: Եւ, վերոյիշեալ խումբ մը դաշնակցականներն ու անոնց ընկերները, որոնք գրեթէ ոչինչէն հանրապետութիւն ստեղծած էին, իրատես դիւանագիտութեամբ հայրենիքը փրկեցին վերջնական կորուստէ: Եղան աստանդական, սակայն արտերկրի մէջ պահեցին եւ սերունդներուն փոխանցեցին ազգութիւն, եռագոյն ու քայլերգ, որոնք իրենց արդար տեղը գտան Հայաստանի վերանկախացումէն ետք: Արդարեւ, Հայաստանի նախագահէն կը սպասուի օգտուիլ այս աշխարհատարած կուսակցութեան փորձառութենէն ամէն մարզի մէջ եւ ամէն ճակատի վրայ: Սակայն, պէտք չէ չարաշահել զայն, որովհետեւ անիկա զինուորի նման միշտ պատրաստ է իր՝ ամբողջ կարողութիւնը անսակարկ տրամադրելու հայ ազգին եւ Հայաստանին: Դաշնակցութիւնը արդար է եւ կառուցողական: Ան երբեք պիտի չդիմէ քաղաքացիական պատերազմի տանող եղբայրասպան շարժումի: Դաշնակցութեան այս սկզբունքային կեցուածքը, սակայն պէտք չէ շահագործուի, որովհետեւ, իրօք, Դաշնակցութիւնը կը մնայ հայ ժողովուրդի ազգային ամբողջական շահերու հետապնդման եւ պաշտպանութեան միակ կուսակցութիւնը:

Հայ ժողովուրդը եւ անոր հարազատ որդին՝ Դաշնակցութիւնը, չեն կրնար ընդունիլ 22 ապրիլ 2009-ի հապճեպ «բոպիկութիւնը»: Ո՞ւր էին նախագահ Սերժ Սարգսեանի նշանաւոր քաղաքական հոտառութիւնն ու դիւանագիտական վարպետութիւնը: Հոս փակագիծ բանալով՝ կ'արժէ յիշել, որ քանի մը տարի առաջ Հայաստանի անկախութեան տօնակատարութեան մը ընթացքին դեռեւս վարչապետ՝ Սարգսեան յայտարարած էր, թէ Հայաստանի առաջին անկախ պետականութիւնը կորսնցուցած ենք օրւան ղեկավարութեան «անհեռատես քաղաքականութեան» պատճառով: Դաշնակցութիւնը չպատասխանեց եւ չհարցուց, որ եթէ ինք ըլլար այդ օրերու ղեկավարներէն մէկը, ի՞նչ պիտի ընէր Հայաստանը փրկելու համար, երբ անիկա ինկած էր մէկ կողմէ «պուլշեւիկեան մուրճին եւ միւս կողմէ թրքական սալին» միջեւ: Անվարան պէտք է հաստատել, որ այսօր Հայաստանի Հանրապետութեան գոյութիւնը կը պարտինք առաջին հանրապետութեան ղեկավարութեան **հեռատե՛ս** եւ ազգային-պետական քաղաքականութեան:

Այո՛, Հայաստանի առաջին հանրապետութեան Դրոն, Վրացեանը, Ռուբէնն ու Շանթը իմաստութիւնը ունեցան ընդունելու խորհրդային կարգերը, որովհետեւ ա՛յդ կը պահանջէր Անդրկովկասի ռազմաքաղաքական դրուածքը: Եւ, վերոյիշեալ խումբ մը դաշնակցականներն ու անոնց ընկերները, որոնք գրեթէ ոչինչէն հանրապետութիւն ստեղծած էին, իրատես դիւանագիտութեամբ հայրենիքը փրկեցին վերջնական կորուստէ: Եղան աստանդական, սակայն արտերկրի մէջ պահեցին եւ սերունդներուն փոխանցեցին ազգութիւն, եռագոյն ու քայլերգ, որոնք իրենց արդար տեղը գտան Հայաստանի վերանկախացումէն ետք: Արդարեւ, Հայաստանի նախագահէն կը սպասուի օգտուիլ այս աշխարհատարած կուսակցութեան փորձառութենէն ամէն մարզի մէջ եւ ամէն ճակատի վրայ: Սակայն, պէտք չէ չարաշահել զայն, որովհետեւ անիկա զինուորի նման միշտ պատրաստ է իր՝ ամբողջ կարողութիւնը անսակարկ տրամադրելու հայ ազգին եւ Հայաստանին: Դաշնակցութիւնը անանխընթաց միասնականութեամբ «յառաջ տանիլ հայրենիքի ազատութեան Սուրբ Գործը». միասնականութի՛ւն բոլոր առանցքներուն վրայ՝ երկիր-արտերկիր-կուսակցութիւններ, մէկ խօսքով՝ հայ ժողովուրդը համապարփակ:

ՇԱՆԹ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ

ԸՍՏ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԱՄՆԱԳԷՏԻ ՄԸ, ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԷՋ ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ՉՈՒԶԵՆ

Միացեալ Նահանգներու պաշտպանութեան տեղեկատուութեան ռուսական եւ եւրասիական ծրագիրներու աւագ անդամ եւ տնօրէն Նիքոլայ Զլոպին ԱՓԱ լրատու գործակալութեան հետ հարցազրոյցի մը ընթացքին, պատասխանելով Միացեալ Նահանգներու եւ Ռուսիոյ միացեալ ջանքերով Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման հաւանականութեան մասին հարցումի մը, յայտնած է. «Ռուսիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու կեցուածքները մէկ կէտի վրայ կը հանդիպին. մեր հարցը չէ եւ որեւէ բան չենք կրնար ընել: Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին մէջ որեւէ արտաքին միջամտութիւն կրնայ միայն անկայունութիւն պատճառել:

«Երկու մեծ պետութեանց կեցուածքները իրարու կը հանդիպին մէկ կէտի վրայ: Թէ՛ Ռուսիա եւ թէ՛ Միացեալ Նահանգներ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին նկատմամբ կրաւորական կեցուածք մը ունին: Անոնք առաջնահերթութիւններ չունին եւ մտադիր չեն հարցին առնչուելու: Չեմ կարծեր, որ երկու երկիրները ներկայ կացութեան շրջումը կ'ուզեն»:

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5:00:

ՄԱՀԱԶԴՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահազդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ զայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

«ՀԱՅԵՐԻ ՋԱՆԳՈՒԱԾԱՅԻՆ ԿՈՏՈՐԱԾՆԵՐԸ ԿԻԼԻԿԻԱՅՈՒՄ»

(1909 Թ. ԱՊՐԻԼ)

(ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՀՐԱՉԻԿ ՍԻՄՈՆԵԱՆ)

2009-ին Երեւանի պետական համալսարանի «Հայկական մատենաշար» հրատարակչութիւնը լոյս ընծայեց Հրաչիկ Սիմոնեանի **«Հայերի զանգուածային կոտորածները Կիլիկիայում»** խորագրեալ պատմագրական հատորը՝ մեկենասութեամբ «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան:

Սոյն ծաւալուն գործը կը բաղկանայ 532 էջերէ եւ կ'ընդգրկէ հետեւեալ բաժինները. **«Երկու խօսք»**, **«Ներածութիւն»**, **«Կոտորածներն ու ջարդերը Ատանա քաղաքում»**, **«Կոտորածները Ատանայի վիլայէթի քաղաքներում ու գիւղերում»**, **«Հայոց ջարդերը Հալէպի վիլայէթում»**, **«Արհաւիրքին յաջորդած ամիսներին»**, **«Վերջաբան»**, **«Յաւելուածներ»**, **«Օգտագործուած աղբիւրների եւ գրականութեան ցանկ»**, **«Անձնանուններ»** եւ **«Տեղանուններ»**:

Հատորի **«Ներածութիւն»** բաժինին մէջ Հրաչիկ Սիմոնեան կը հաստատէ, թէ ձեռնարկելով Կիլիկիոյ ջարդերու շուրջ ուսումնասիրական իր աշխատանքին՝ օգտուած է վաւերական արխիւներէ, գրական աղբիւրներէ, ժամանակակից հայ եւ օտար մամուլէ: Այս կապակցութեամբ, ան կը թուէ անուններ հետեւեալ գործերու, որոնց մէջ ներկայացուած են 1909 թուականի ահաւոր ջարդերը՝ գիտական տուեալներով եւ ականատեսի հարազատ վկայութեամբ, ինչպէս՝ Սուրէն Պարթեւեանի **«Կիլիկեան արհաւիրքը»** յուշագրութիւնը, Մուշեղ եպս. Սերոբեանի **«Ատանայի ջարդը եւ պատասխանատուները»** գիրքը, Զապէլ Եսայեանի **«Աւերակներուն մէջ»** յուշապատումը, Արշակուհի Թէոդիկի **«Ամիս մը ի Կիլիկիա, կցկտուր նոթեր»** գործը, Յակոբ Թերզեանի **«Ատանայի կեանքը»** եւ **«Կիլիկիոյ աղէտը»** յուշագրութիւնները, Բիւզանդ Եղիայեանի **«Ատանայի հայոց պատմութիւն»** աշխատութիւնը եւ այլ ուսումնասիրութիւններ, որոնցմէ քաղած է Սիմոնեան Կիլիկիոյ պատմական անցեալի, ուսումնագիտական կեդրոններու եւ կոտորածներու մասին իր լայն ծանօթութիւնները:

Հրաչիկ Սիմոնեան կը թուէ հիմնական պատճառները Կիլիկիոյ հայոց ջարդերուն: Կ'ըսէ, թէ դարեր ի վեր գոյութիւն ունէր հայերու եւ թուրքերու միջեւ փոխադարձ **անվստահութիւն**, որ վերածուեցաւ ատելութեան, երբ 1908-ի օսմանեան սահմանադրութեամբ Թուրքիոյ իսլամ եւ քրիստոնեայ բնակիչներուն տրուեցաւ հաւասար իրաւունք:

Սիմոնեան կ'ըսէ, թէ Կիլիկիոյ աղէտին երկրորդ պատճառը մահմետականներու **կրօնամոլութիւնն** էր: Անոնք չէին ուզեր, որ հայերուն շնորհուէր կրօնի բացարձակ ազատութիւն:

Իսկ երկրորդ պատճառը **ազգայնամոլութիւնն** էր: Հակառակ իրենց արծարծած ազատախոհ գաղափարներուն՝ Երիտասարդ թուրքերը արժանի յարգանքը չէին ընծայեր պետական պաշտօններու տիրացած հայազգի գործիչներուն:

Ըստ Սիմոնեանի, Կիլիկիոյ աղէտին հաւանական պատճառներէն մէկն ալ այն է, որ հայերը կը կատարէին **«պարծենկոտ գրգռումներ»** յայտարարելով, թէ իրե՛նք են, որ տապալեցին սուլթան Ապտիւլ Համիտի վարչակարգը եւ յառաջացուցին 1908-ի օսմանեան յեղափոխութիւնը: Հետեւաբար հայերու անխոհեմ խանդավառութիւնը եւ անոնց միամիտ ցուցամոլութիւնը պատճառ եղան, որ թուրքերը դառնան հայատեաց:

Հրաչիկ Սիմոնեան Կիլիկիոյ աղէտին ծագման առնչութեամբ կը թուէ նաեւ կարգ մը տեղական պատճառներ, որոնց մէջ, կ'ըսէ, ծանօթ էր Ատանայի մէջ հրատարակուող **«Իթիտալ»** կամ **«Չափաւորութիւն»** թերթը՝ իր հակահայ քարոզչութեամբ: Սոյն թերթին նպատակն էր գրգռել մահմետական ամբոխին ատելութիւնը հայերու դէմ:

Կիլիկիոյ աղէտին երկրորդ տեղական պատճառը Սիմոնեան կը վերագրէ **Կիլիկիայի վարչախմբերի գործունէութեան**, ըսելով, թէ 1909-ին բոլոր թուրք ղեկավարները կը քաջալերէին թուրք խուժանը, որ սանձարձակ բարբարոսութեամբ յարձակի հայերու վրայ:

Հրաչիկ Սիմոնեան Կիլիկիոյ ջարդերու կարեւոր պատճառներէն մէկը կը նկատէ նաեւ **հայերու տնտեսական վիճակը**: Կ'ըսէ, թէ Ատանայի եւ այլ շրջաններու հայեր արժանացած էին տնտեսական նախանձելի դիրքերու՝ շնորհիւ իրենց աշխատանքին եւ առեւտրական մարզի մէջ ձեռք բերած յաջողութեան: Այս պայմաններուն տակ, թուրքերը նախանձով կը նայէին հայերուն: Իսկ թուրք կառավարութիւնը հայ ժողովուրդի տնտեսական բարգաւաճումին վերջ տալու վճռակամութեամբ, գաղտնապէս կը ծրագրէր ջարդել հայերը՝ հայաթափելով Ատանայէն մինչեւ Կիլիկիոյ հայահոծ քաղաքները:

Հրաչիկ Սիմոնեան անհրաժեշտ մանրամասնութեամբ կը նկարագրէ թուրքերու կողմէ հայերու դէմ գործուած այն բռնարարքները, որոնք տեղի ունեցան 1909 թուականի մարտ ամսուն, առանց որեւէ հիմնական պատճառի:

Արդարեւ, հատորին առաջին բաժինով հեղինակը կ'ըսէ, թէ 1909 թուականի ապրիլի մէկին, Զատկուան չորրորդ օրը, կը սկսի Ատանայի ջարդը, երբ դաշոյններով եւ կացիններով զինուած թուրք, քիւրտ, չերքեզ եւ կրետացի իսլամ զինեալներ վայրագօրէն կը յարձակին հայ բնակիչներու վրայ:

Ապրիլի մէկին 173 հայ քաջամարտիկներ դիրքեր բռնեցին բազմաթիւ թուրք զինեալներու դէմ եւ շնորհիւ անոնց զօրեղ դիմադրութեան՝ Ատանայի հայերը փրկուեցան ամբողջական ոչնչացումէ, կ'ըսէ Սիմոնեան: Եւ այս առիթով բաւական թիւով հայ աղէտեալներ ապաստան գտան ռուսական, ամերիկեան եւ օտար կրօնական եւ կրթական հաստատութիւններու մէջ:

Թուրք ոստիկաններ նոյնպէս մասնակցեցան հայկական ջարդերուն եւ իրե՛նք եւս տուին մեծ թիւով զոհեր: Այս պայմաններուն տակ, թուրք կառավարութիւնը դիմեց անգլիական հիւպատոսին եւ ստապատիր խօսքերով համոզեց զայն, որ իբրեւ պատգամաբեր վստահեցնէ հայերը, թէ որեւէ վտանգ պիտի չսպառնայ անոնց. եթէ զինաթափ ըլլան: Հիւպատոսի համոզիչ խօսքերուն վրայ հայ ղեկավարները, Ատանայի առաջնորդ Մուշեղ եպս. Սերոբեանի հաւանութեամբ, թուրք պետութեան յանձնեցին իրենց զէնքերը: Ըստ Հրաչիկ Սիմոնեանի, եթէ հայերը ապրիլի 3-ին չյանձնէին իրենց զէնքերը, լայն տարողութեամբ ջարդ տեղի չէր ունենար, տրուած ըլլալով, որ թուրք պատասխանատուները չունէին ճշգրիտ տեղեկութիւն հայերու ռազմական ուժին մասին: Եղերականը այն երեւոյթն է, կ'ըսէ Սիմոնեան, որ անզէն հայութիւնը չկրցաւ պաշտպանել ինքզինք, եւ Ատանայի փողոցները լեցուեցան 30 հազար հայ նահատակներու դիակներով:

Ատանայի առաջին ջարդը տեղի ունեցաւ 1 -3 ապրիլ 1909 թուականին. իսկ երկրորդ ջարդը՝ ապրիլ 12 - 13: Թէեւ ապրիլ 5 - 9 Մերսին նաւահանգիստը մուտք գործեցին ֆրանսական, անգլիական, գերմանական եւ իտալական զրահակիր նաւերը, բայց անոնք ոչ մէկ միջամտութիւն կատարեցին ի նպաստ հայերուն:

Սիմոնեան կը նկարագրէ թուրք խուժանին կողմէ հրոյ ճարակ դարձած հայոց շէնքերը, եկեղեցիներն ու դպրոցները: Կ'ըսէ, թէ ապրիլի 13-ին հայկական ջարդերը հասան իրենց գագաթնակէտին, երբ Սիհուն ու Ճիհուն գետերը յորդեցան հայ անմեղ քաղաքացիներու դիակներով:

Այս շրջանին հաւաքական կոտորածներու զոհ գացին նաեւ Հալէպի, Ուրֆայի, Մարաշի եւ այլ գաւառներու հայերը,

Այսպէս, ապրիլ 1 - 14, հայերը ունեցան նիւթական ծանր կորուստներ, երբ թուրք հրոսակները թալանեցին եւ կողոպտեցին հայկական վաճառատուներն ու կալուածները: Ջարդերու պատճառով մեծ թիւով հայեր գաղթեցին ապահով վայրեր:

Կիլիկիոյ կոտորածներէն ետք, եւրոպական կարգ մը երկիրներ արտայայտեցին հայանպաստ կարծիքներ:

Հատորին յաջորդ բաժինով հեղինակը կ'անդրադառնայ այն գրողներուն, որոնք կիլիկեան ջարդերէն ազդուած՝ գրի առին սրտայոյզ բանաստեղծութիւններ, ինչպէս՝ Սիամանթօ, Դանիէլ Վարուժան, Արշակ Չոպանեան, Ռուբէն Սեւակ, Լեւոն Էսաճանեան եւ Եդուարդ Գոլանճեան:

Կը յիշէ նոյնպէս գրագէտ եւ խմբագիր Սմբատ Բիւրատի **«Ատանայի երգը»** խորագրեալ բանաստեղծութիւնը, որ կ'երգուի տասնամեակներէ ի վեր, հայ ժողովուրդի կողմէ.

Կոտորածն անգութ հայերը թող լան,
Անապատ դարձաւ շքեղ Ատանան,
Կրակն ու սուրը, խուժանն ու թալան
Ռուբէնի տունը, ա՛խ, ըրին վիրան:

Երեք օր գիշեր, կրակը մէջէն,
Թշնամւոյն սուրը, գնդակը դրսէն,
Ջնջեցին հայը երկրին երեսէն,
Արիւն կը վազէ մեր ջինջ գետերէն:

Հատորին վերջին բաժինով, Հրաչիկ Սիմոնեան կը կատարէ կարգ մը հետեւութիւններ՝ 1909 թուականի թուրքերու եւ քիւրտերու կողմէ Կիլիկիոյ հայերու դէմ գործուած կոտորածներէն:

Կ'ըսէ, թէ Ատանայի ջարդը կարեւոր մէկ օղակն է արիւնոտ դէպքերով շարայարուած հայ ժողովուրդի դարաւոր տառապանքին:

Կ'ըսէ, որ թէեւ վերջին հարիւրամեակին թուրք պետական իշխանութիւնները յաջորդաբար ենթարկուեցան փոփոխութեան, բայց քրիստոնեաներու եւ յատկապէս հայերու հանդէպ թուրքերու գերակայութեան զգացումը չփոխուեցաւ երբեք:

Այս իրողութեամբ Սիմոնեան կ'ըսէ, թէ մեր անցեալի դառն փորձառութիւնը կը թելադրէ մեզի չհաւատալ թուրք պետութեան խաղաղատենչ ձգտումներուն, որ կը մերժէ ճանչնալ հայոց ցեղասպանութիւնը, իր լուծին տակ կը պահէ մեր պապենական հողերը եւ կը խափանէ մեր հայրենիքի յառաջընթաց ուղին:

Սիմոնեան կ'արթնցնէ մեր մէջ այն գիտակցութիւնը, թէ թուրք ղեկավարներու սադրանքներուն դիմաց հարկ է ազգովին ըլլալ արթուն եւ դիմակալել գալիք մարտահրաւէրները՝ հաւատքով եւ վճռակամութեամբ: Կ'ըսէ, թէ կրնանք փրկուիլ ազգային աղէտներէ այն պարագային միայն, երբ ապաւինինք մեր հաւաքական կամքին եւ զօրութեան:

Եզրափակելով **«Հայերի զանգուածային կոտորածները Կիլիկիայում»** (1909 թ. ապրիլ) խորագրեալ մեծածաւալ հատորը՝ Հրաչիկ Սիմոնեան կ'ըսէ, թէ Թուրքիոյ մէջ տեղի չէին ունենար Զէյթունի, Ատանայի ջարդերն ու 1915 թուականի Հայոց ցեղասպանութիւնը, եթէ ունենայինք հայկական անկախ պետականութիւն:

Հատորին կցուած են յաւելուածական երեք բաժիններ, ինչպէս նաեւ՝ անձնանուններու եւ տեղանուններու այբբենական ցանկեր:

Արդարեւ, պատմագրական արժէքաւոր ուսումնասիրութիւն մըն է հայրենի պատմաբան Հրաչիկ Սիմոնեանի վերոյիշեալ գործը, զոր պէտք է կարդայ 1909-ի Կիլիկիոյ հայ ժողովուրդի եղերական պատմութեամբ շահագրգիռ իւրաքանչիւր հայ ընթերցող:

ՅԱԿՈԲ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մայիս 2009
Պէյրութ

ՎՐԻՊԱԿ

Երէկուան մեր թիւով լոյս տեսած Հայկազեան համալսարանի հայ շրջանաւարտներու ցանկին մէջ պէտք էր կարդալ, թէ Արազ Լատոյեան աւարտած է բարձր գնահատանքով:

www.afhil.com

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՇԱՄԼԵԱՆ-ԹԱԹԻԿԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՄԱՒԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հայ աւետարանական Շամլեան-Թաթիկեան երկրորդական վարժարանի 2008-2009 կրթական տարեշրջանի ամավերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ ուրբաթ, 10 յուլիս 2009-ի երեկոյեան ժամը 7:30-ին, վարժարանին «Հասէսեան» սրահին մէջ, ներկայութեամբ Պուրճ Համուտի քաղաքապետ Անդրանիկ Մսըրլեանի, գնդապետ Յարութիւն Կեօքկեօզեանին, Հայ աւետ. կեդրոնական վարժարանի տնօրէնուհիին, վարժարանի հոգաբարձութեան, բարեկամներուն եւ ծնողներուն:

Երկրորդական բաժինի եւ նախակրթարանի շրջանաւարտներուն մուտքէն եւ Լիբանանի ու Հայաստանի քայլերգներու ունկնդրութենէն ետք. ողջոյնի խօսքով եւ աղօթքով հանդէսին բացումը կատարեց նաւարտներուն՝ թելադրեց գիտնալ կեանքի արժէքը եւ իմաստաւորել զայն: Ապա Կրպոյեան Շողեր բացառիկ կատարողութեամբ դաշնակի վրայ նուագեց Շացէն «Ընփրոշ տ'ամուր»ը:

Նուագի ունկնդրութենէն ետք նախակրթարանի շրջանաւարտներէն Գռուզեան Լիւսի արտասանեց արաբերէն բանաստեղծութիւն մը: Անմիջապէս ետք երկրորդականի շրջանաւարտուհիներէն ութ աշակերտուհիներ. որոնք մաս կը կազմեն վարժարանին «Սիփան» պարախումբին. ելոյթ ունեցան «Սասուն» պարաշարով եւ ստեղծեցին ճոխ մթնոլորտ մը՝ խանդավառելով ներկաները:

Յաջորդաբար բեմ բարձրացան նախակրթարանի շրջանաւարտներէն Պալապանեան Ռաքել. որ դաշնակի նուիրելով՝ շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց ծնողներուն:

Յայտագիրը շարունակեցին երկրորդականի շրջանաւարտներէն Աւագեան Նայիրի, որ արտասանեց ինքնագիր արձակ գրութիւն մը՝ հայ գիրքին նուիրուած, ընկերակցութեամբ հայկական մագաղաթներու եւ Այբուբենին՝ փորագրուած զանազան պատկերներու երաժշտախառն ցուցադրութեան պաստառի վրայ, եւ՝ Աբգարեան Գոհար, որ իր եւ դասընկերներուն անունով փոխանցեց իրենց երախտագիտութեան եւ շնորհակալութեան խօսքը հայերէն ուղերձով. որուն մէջ ան շեշտեց Հայ Աւետարանական Շամլեան-Թաթիկեան վարժարանին դերը քրիստոնէական ու ազգային կրթութիւն եւ գիտութիւն յամբելու մէջ՝ լիբանանահայ Սփիւռքի հայ մանուկին ու պատանիին 75 տարիներ շարունակ, յատուկ շնորհակալութիւն յայտնելով նախ զայն գոյացնող Տիրոջը, ապա՝ կրթական մարմիններուն ու մշակներուն եւ անոր առաքելութեան հաւատացող ծնողներուն:

Երկրորդական բաժնի վկայականաց բաշխումէն ետք պատուելի տնօրէնը շրջանաւարտներուն փոխանցեց իր հուսկ բանքը՝ պատգամելով անոնց ձգտիլ միշտ բարիին, ազնիւին, արդարին ու վեհին, ըլլալով յիշողութեան արժանի գաւակը վարժարանին ու ազգին:

75-ամեակի հունձքէն յատուկ ծափահարութեան եւ գնահատանքի արժանացան՝ Կրպոյեան Շողերը, Քրիստին Տէր Պօղոսեանը, Աբգարեան Գոհարը եւ Պեզճեան Ցոլերը. առաջին երեքը իրենց առաջնակարգութեան համար, իսկ վերջին երկուքը՝ շարունակ երեք տարիներ պաշտամունքի երգեցողութեան պահերը վարելու իրենց ծառայութեան համար:

Շար.ը՝ էջ 10

ԻՆՉՈ՞Ւ ՈՒՐԱԽ ԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՄԱՐՄՆԱՋԸ

**ԱՐԴԵՕՔ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ՞ՆՔ ԺԱՊԱՒԷՆ ՄԸ ԴԻՏԵԼԷ, ԹԷ ԱՆԻԿԱ ՊԻՏԻ ԱՒԱՐՏԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՄԲ: ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՔ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԵՆ ԻՐԵՆՑ ԿՈՅՐ ԼԱՒԱՏԵՍՈՒԹԵԱՄԲ: ՅԱՒԱՆԱԲԱՐ ՅՈԼԻՎՈՒՏ ԱՆԴՐԱԴԱՐԱՁԱԾ Է ԱՅՍ ԻՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՈՒՐԱԽ ԱՒԱՐՏՈՎ ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐ ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԷ, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ԱՆՈՆՔ ԱՒԵԼԻ ԼԱՒ ՎԱՃԱՌՔ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՆ, ԹԷԵՒ ՆՄԱՆ ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐ ՀԵՏԶՀԵՏԷ ԱՒԵԼԻ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ: ԱՅՍՈՒՀԱՆԴԵՐՁ ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍԸ ԻՆՔԶԻՆՔ ՆՈՅՆԱՑԱԾ ԿԸ ՁԳԱՅ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՎԱՒԾԱՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՀԵՏ, ԵՐԲ Կ'ԱՆԴՐԱԴԱՌՆԱՅ, ԹԷ ՈՒՐԱԽ ԱՒԱՐՏՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ ՉԵՆ: ՍԱԿԱՅՆ ԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԺԽՏՈՒՄ ՄԸ Կ'ԱՊՐԻ, ԵՐԲ ՄԻԱՅՆ ՈՒՐԱԽ ԱՒԱՐՏՆԵՐ ԿԸ ՏԵՍՆԷ: ՏԽՈՒՐ ԿԱՄ ԵՐԿՍԱՅՐԻ ԱՒԱՐՏՆԵՐԸ ՄԻՏՔԸ ԿԸ ԳՐԳՌԵՆ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱԾԵԼՈՒ ԿԸ ՄՂԵՆ, ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԸ ՄԷՋ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ՝ ԿԸ ՅԻՇԵՑՆԵՆ ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԷՋ ՅԱՒԻ ԲԵՌԸ ԿՐԵԼՈՒ ԲՆԱԽՕՍԱԿԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ: ԱՅԼ ՀԱՐՑ, ԹԷ ԱՆՈՆՔ ԵՐԲԵՄՆ ԻՐԵՆՑ ՄԱԿԵՐԵՍԱՅԻՆ ԲՆՈՅԹՈՎ ԿՐՆԱՆ ՍՏԵՂԾԵԼ «ԽՈՐՈՒՆԿ» ԿԱՄ «ԽԵԼԱՑԻ» ԹՈՒԵԼՈՒ ՁԱԽՈՂ ՃԻԳ ՄԸ: «ՊԻ. ՊԻ. ՍԻ.» ԿԸ ՎԵՐԼՈՒԾԷ ՈՒՐԱԽ ԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋԸ՝ ՆՇԵԼՈՎ, ԹԷ ԱՆԻԿԱ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԵՒ ԿՈՒ ԳԱՅ ԴԱՍԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԷՆ:

Միշտ կը զգուշացնեն մեզ ուրախ աւարտներ չակնկալել կենսոլորտային, տնտեսական եւ քաղաքական տագնապներով հարուածուած այս աշխարհին մէջ: Այսուհանդերձ, մոայլ այս ժամանակներուն, խանդավառ եզրակափակումներ կը վխտան մեր փնտռած պատմութիւններուն մէջ:

Հեփի Էնտինկզ փաունտէյշըն անունով կազմակերպութիւն մը երկու տարի առաջ որոշ ժամանակի համար ուշադրութիւն հրաւիրեց իր վրայ:

Անիկա կը պահանջէր, որ մանկական գիրքերու հեղինակներ աւելի ուրախ աւարտներ գրէին, եւ նոյնիսկ կ'առաջարկէր Բրիտանիոյ տարածքին «գէշ գիրքերու խարոյկներու մէջ» այրել արեւաշող եզրափակումներէ զուրկ գիրքերը:

Այսուհանդերձ, համացանցի ազատ կայքերու մէջ իրենց կարծիքը արտայայտող անձեր ձեռնարկած էին հետախուզական արշաւի մը եւ ի յայտ բերած էին, թէ նման կազմակերպութիւն մը գոյութիւն չուներ. անոր նման բազմաթիւ կազմակերպութիւններ կը յայտնուէին ապրիլ 1-ի օրը, թէեւ այս մէկը ի յայտ եկած էր հոկտեմբերին: Սակայն մինչ այդ «Պի. Պի. Սի.» եւ բրիտանական ազգային եւ տեղական թերթեր արդէն գրած էին վերոյիշեալ կազմակերպութեան մասին:

Հարցը այն է, թէ այս ձեւի արշաւ մը ծիծաղելի չի թուիր: Դժուար ժամանակներու մէջ շատեր կը փափաքին ուրախ աւարտներ լսել: Թերեւս նոյնիսկ Քենթըրպըրիի արքեպիսկոպոս Ռոուան Ուիլիըմզ կը գիտակցի այս պահանջին. ան վերջերս զգուշացուց, թէ Աստուած պիտի չմիջամտէ կենսոլորտի ապականութեան՝ ուրախ աւարտ մը ընձեռելու համար մարդկութեան:

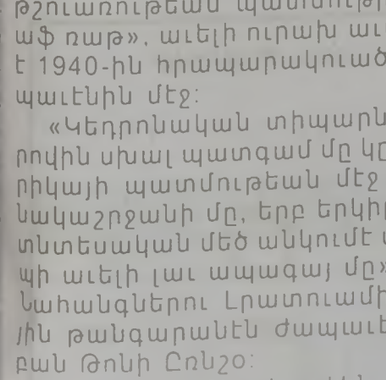
Վէպին մէջ Էսմերալտա եւ Քազիմոտօ կը մեռնին, ժապաւէնին մէջ՝ կ'ապրին:

Պահ մը նկատի ունենանք 1930-ական տարիները, մասնաւորաբար՝ այդ ժամանակներու ժապաւէնները. եւ պիտի տեսնենք ուրախ աւարտներու զարգացումի գործընթացը՝ մաշեցնող աղքատութեան եւ ապագայի անորոշութեան ժամանակաշրջանի մը:

Ատլանտեանի երկու ափերուն հանդիսատեսներ պարզապէս կը ցանկային իրենց առօրեայէն խուսափիլ եւ քիչ մը հաճոյք ապրիլ՝ սփոփիչ բան մը լսելով: Կամ գէթ այսպէս կը մտածէին մշակոյթի մէջ տնտեսական ներդրումներ կատարողները:

Դասական պատմութիւններ շատ աւելի գօտեպնդիչ աւարտ մը կ'ունենային շարժապատկերի պաստառին վրայ:

Սակայն նախքան աւելի մանրամասնելը, հարկ է նշել, թէ անկարելի է այս նիւթը անկեղծօրէն քննել՝ առանց մատնացոյց ընելու դիպաշարի մը դէպի ուրախ աւարտ յանգելու ընթացքը խանգարող կարգ մը տարրերը:

«Ռոմէօ էնտ Ճուլիէթ» անհեթեթ կը թուի. երբ սիրահարները առյաւէտ ուրախ ու երջանիկ կ'ապրին միասին:

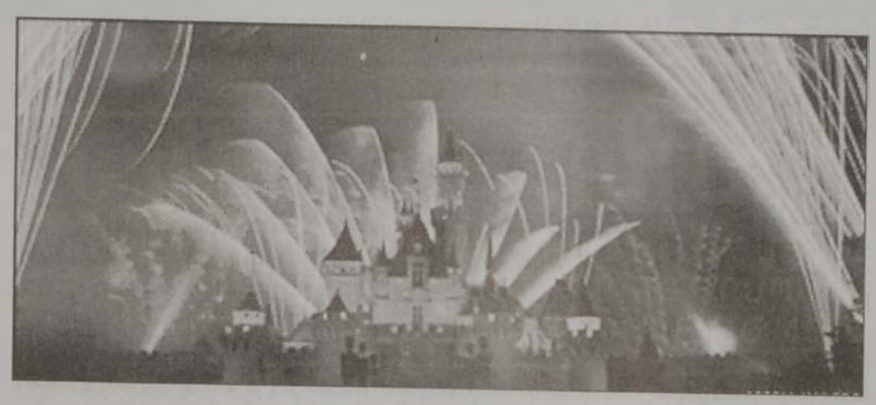
Վերադառնանք Ամերիկայի Տնտեսական մեծ անկումի ժամանակաշրջանը եւ նկատի ունենանք 1931-ին հրապարակուած «Ֆրանքըշթայն» դասական վէպը: Գիրքին մէջ Ֆրանքըշթայն կ'ամուսնանայ, սակայն անոր կինը՝ Էլիզապէթ կը սպանուի հրէշին կողմէ: Ապա Ֆրանքըշթայն իր վախճանը կը գտնէ հիւսիսային բեւեռին մէջ: Սակայն ժապաւէնին մէջ տոքթ. Ֆրանքըշթայն եւ իր կինը երջանիկ կ'ապրին առ յաւէտ:

Նոյնն է պարագան **«Տը հանչպեք աֆ Նոթրը Տամ»**ի: Վիքթոր Հիւկոյի գործին մէջ վերջաւորութեան Էսմերալտա կախաղան կը հանուի, իսկ Քազիմոտօ կ'որոշէ մեռնիլ անոր կողքին: 1939-ին հրապարակուած ժապաւէնին մէջ երկուքն ալ կ'ապրին:

Նոյնիսկ Ճոն Սթայնպեքի ծայրագոյն թշուառութեան պատմութիւնը՝ «Տը կրէյփս աֆ ռաթ», աւելի ուրախ աւարտի մը յանգած է 1940-ին հրապարակուած Ճոն Ֆորտի ժապաւէնին մէջ:

«Կեդրոնական տիպարներու մահը բոլորովին սխալ պատգամ մը կը փոխանցէր ամերիկայի պատմութեան մէջ այնպիսի ժամանակաշրջանի մը, երբ երկիրը դուրս կու գար տնտեսական մեծ անկումէ մը եւ կը նայէր դէպի աւելի լաւ ապագայ մը», կ'ըսէ Միացեալ Նահանգներու Լրատուամիջոցներու ազգային թանգարանէն ժապաւէններու պատմաբան Թոնի Ըռնչօ:

«Անոնք կը փափաքէին, որ հանդիսատեսը ժապաւէն մը դիտելէ ետք իրեն հետ տանէր փորձառութիւնը այն տղուն, որ կը հասնէր իր սիրած աղջկան»:

Տիգնիի բոլոր տխուր հեքիաթները կ'աւարտին ուրախ:

Հետեւաբար զարմանալի չէ, թէ «հոլիվուտեան ուրախ աւարտ» հասկացողութիւնը մուտք գործած է բրիտանական մշակութային բառապաշարին մէջ եւ որդեգրուած է նոյնիսկ ոչ անգլիախօս ժողովուրդներու կողմէ:

Այժմ արագ ոստում մը կատարենք դէպի ներկայ ժամանակներ եւ նկատի ունենանք այսօրուան տնտեսական նեղ պայմանները. դարձալ պիտի տեսնենք ուրախ աւարտներ:

«Սլամտակ միլիոներ» օսքարներ հնձեց՝ ներկայացնելով դժուար ժամանակներու մոայլ պատմութեան մը եւ երանաւետ աւարտի մը կատարեալ մէկտեղումը:

Միաժամանակ, վերջին տարիներու հրատարակչական երեւոյթ մը՝ թշուառ եւ տխուր մանկութիւն նկարագրող ինքնակենսագրական գործերու նկատմամբ հետաքրքրութիւնը սկսաւ նուազիլ անցեալ տարի:

«Թշուառութիւն նկարագրող յուշագրութիւնները լաւ վաճառք չեն արձանագրեր,- կ'ըսէ Պուքսելըրի լաւագոյն վաճառք արձանագրած գիրքերու ցուցակին խմբագիրը:- Գրական այս սեռը քիչ մը կրնայ տուժել ներկայ ժամանակներուն»:

Անշուշտ այս տեսութիւնը կրնայ խորտակուիլ՝ իւրաքանչիւր տասնամեակի ուրախ աւարտով յատկանշուած պատմութիւններու օրինակով, անկախ անկէ, որ ժամանակները մոայլ են, թէ ոչ:

Պահ մը ետ երթանք դէպի 1961. «Պրէյքֆասթ էթ Թիֆընի'զ» ժապաւէնը հիմնուած էր Թրուման Քափոթի վիպակին վրայ, որուն հերոսը՝ Հոլի Կոլայթլի ի վերջոյ ճամբայ կ'իյնայ դէպի Պրազիլ: Ժապաւէնին մէջ ան կը գտնէ ուրախ վիպերգական կեանք մը Փոլի հետ:

Աւելի ուշ՝ 1982-ին. «Պլէյտ ռանըր» ժապաւէնին աւարտին հերոսները ուրախ կը քշեն քաղաքամերձ շրջաններու մէջ. Տասը տարի ետք Ռիտլի Սքոթ կը ջնջէ ուրախ աւարտը. անոր բեմադրած ժապաւէնին մէջ ամոլը իր յարկաբաժինէն կը հեռանայ դէպի անորոշ ապագայ:

Վերջերս՝ 1990-ական տարիներուն՝ Քուանթին Թարանթինոյի «Թրու ռոմանս» ժապաւէնին բնագիրին մէջ կեդրոնական տիպարը՝ Քլարենս կը սպաննուի պատմութեան աւարտին: Սակայն ժապաւէնին մէջ ան կ'ապրի եւ ուրախ կը շրջի ծովափին՝ իր կնոջ եւ զաւկին հետ:

Հարկ չկայ նոյնիսկ խօսելու Տիգնիի աւանդական հեքիաթներուն մասին:

Կարելի է այս երեւոյթը տեսնել նաեւ դասական ժամանակներուն: Երբ կը մտածենք յունական թատրոնին մասին, Եւտոփոս Ռեքսի կամ Մետեայի անխնայ ողբերգութիւնները կը համակեն մեր միտքը: Սակայն նոյնիսկ յոյները կ'ակնկալէին ուրախ աւարտ մը, ինչպէս կ'ըսէ Նոթինկհամի համալսարանին մէջ յունարէնի դասախօս Ալըն Սոմըրսթայն:

«Կրէյփս աֆ ռաթ» ժապաւէնը կ'աւարտի յատկանշական խանդավառութեամբ:

«Յունական դասական գործերը կ'արտադրուէին չորս շարքով չորրորդը միշտ ալ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մըն էր: Բոլոր ողբերգութիւնները մեր հասկացողութեամբ ողբերգական աւարտներ չունէին», կ'ըսէ ան:

Եւրիպիտեսի «Իփիկենիա՝ Թորիսի մէջ» գործին կեդրոնական տիպարը կը զոհաբերուի Տրովադայի պատերազմէն առաջ: Իրօք, ան կը տարուի Խրիմ, ուր կը դառնայ բարձրաստիճան քրմուհի եւ կը զոհաբերէ յոյն ծովագնացներ: Օր մը ան կը խղճայ երկու յոյներու եւ ի յայտ կու գայ, թէ անոնցմէ մէկը իր եղբայրն է: Երկուքը խոյս կու տան միասին:

«Ողբերգութեան մը մէջ պէտք է պատահի ահաւոր աղէտ մը կամ հերոսը պէտք է մահանայ: Ողբերգութեան մը մէջ պէտք է ամէն ինչ ալ սխալ երթ

«ԾԱՆՒՐ ԶՔԵԶ»

Շարունակուած 4րդ էջէն

Այո, ազգային, սեփական, ինքնագլուխ (առանց որեւէ ենթակայութեան) եւ գերիշխան, յարաբերական այն առաւելագոյն չափով, որ կեանքի ու պատմութեան օրինաչափութիւնը նպաստաւոր պայմաններ ու միջավայր ստեղծած կամ ընձեռած են:

Մեր քրիստոնէութեան իւրայատկութիւններէն մէկն ալ այն է, որ Հայոց ազգային եկեղեցւոյ հիմնարկէքը առաքելական (Թադէոս եւ Բարթողիմէոս) սուրբ արիւնով շաղախուած է, Հայաստանի հողին վրայ անոնց մարտիրոսութեամբ նուիրականացած ու փառաւորուած:

Այս բոլորը, երբ տակաւին Փիւնիկէն հեթանոսական բարքերու մէջ կը լողար, երբ տակաւին Հին Կտակարանի օրէրէն երգուած ու փառաբանուած դարաւոր մայրիներուն մէջ քրիստոնէութեան ջերմացնող ու լուսաւորող սրբազան հուրը չէր թափանցած, երբ տակաւին ինքզինք Լեռնալիբանանի միակ օրինական սեփականատէրը յաւակնող «Մարոնի եկեղեցին» ու համայնքը չէին կազմաւորուած ոչ իբրեւ եկեղեցի, ոչ իբրեւ համայնք, ոչ իբրեւ ընկերութիւն, ոչ իբրեւ ազգ եւ ոչ ալ իբրեւ պետութիւն ...

Այդ բոլորին համար պէտք է սպասել մինչեւ ԺԷ. դար:

Հետեւաբար, սիրելի «տեղաբնիկ լիբանանցի» եղբայրներ, քիչ մը կամաց վազեցէք. նախ դուք ձեր պատմութիւնը եւ «դուք ձեզ լաւ ճանչցէք» («Ծանիր զքեզ») եւ ապա մեզպէսերու մասին խօսեցէք:

Նախ բաղդատական յետադարձ ակնարկ մը նետեցէք ձեր եկեղեցւոյ անցեալին եւ նախընթացներուն վրայ, ձեր քրիստոնէական նուաճումներն ու ներդրումները համեմատեցէք մերիններուն հետ եւ ապա մեզի քրիստոնէական դասեր տալու ելէք:

Եկէք յաջորդիւ միասնաբար «Մարոնի եկեղեցւոյ» սաղմնաւորման, ձեւաւորման եւ կազմաւորման գործընթացին վրայ պատմական սեղմ եւ հակիրճ ակնարկ մը նետենք քրիստոնէութեան պատմութեան անծանօթ եւ վատածանօթ ձեր եւ մեր ընթերցողներն ու քաղաքացիները լուսաբանելու համար եւ տեսնենք, թէ

ո՛վ աւելի լաւ կամ ո՛վ աւելի վատ քրիստոնեայ է.
ո՛ր եկեղեցին աւելի քրիստոնէական եւ քրիստոսանման դիմագիծ ունի,
ո՛ր եկեղեցին աւելի հանդուրժողական ու աւելի եղբայրասիրական ոգի ունի,
ո՛վ աւելի մշակութասէր ու մշակութաստեղծ ժողովուրդ է,
ո՛վ աւելի հին եւ ո՛վ աւելի մեծ «ազգ» է:

Ժամանակն է, որ բոլորս ալ իրարու մօտէն ծանօթանանք եւ գիրար լաւ ճանչնանք, որովհետեւ, առանց գիրար լաւ ճանչնալու չենք կրնար գիրար յարգել ...

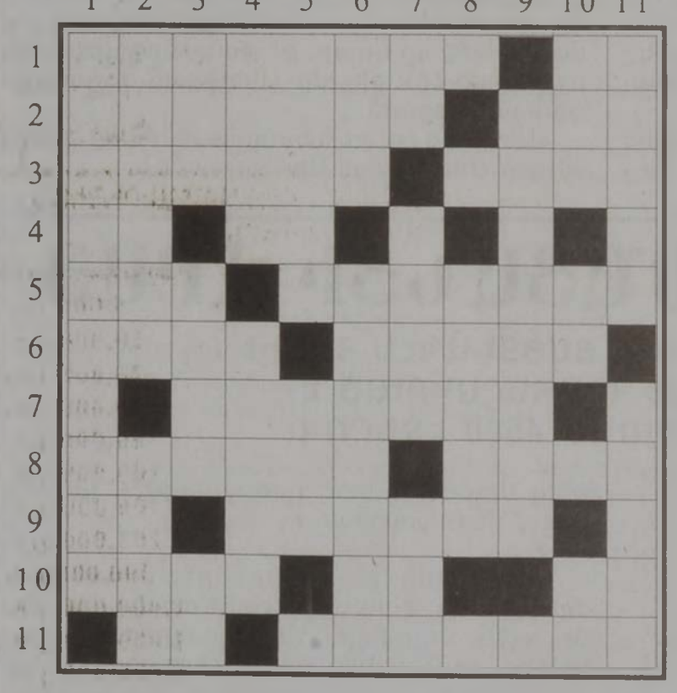
«ԱԶԴԱԿ»Ի ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ

ԱԶԴԱԿ»Ի հետ կապուելու համար հետաձայնել հետեւեալ թիւերուն.-

(01)258526, (01)260115 եւ (01)241274:

ԺԱՄԱՆՑ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 7229

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Հայրենի երգիչ Յովհաննէս - Զայնակից գիրեր:
2. Արական անուն - Տհաս:
3. Ողորկ - Յուրտ:
4. Այբուբենէն - Կանացի կոչական բառ:
5. Դաշտ - Աղեկնալ, բարւոքիլ:
6. Արաբական մայրաքաղաք - Եղեգնացուպ:
7. Բոլորակ, պարագիծ:
8. Կտանսք քաղաքի նախկին անունը - Վհուկ:
9. Անձնական դերանուն - Ուշ:
10. Դրամ - Սուտանի լիճերէն - Կողմ:
11. Իրերայաջորդ տառեր - Տարագրել:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Յստակատես, կորովաբիբ:
2. Թել, դերձան - Երկնային լուսաւոր մարմին:
3. Ներքեւ - Հեշտալուր - Յաւելում:
4. Հասկաթուռ - Կապոց:
5. Ջուրով մաքրել - Ձպոտ, գաւազանիկ:
6. Նմանապէս այլ բաներ - Սեռային գործարաններ:
7. Մովաբի քաղաքներէն - Մեծ - Չորցած:
8. Յուցական դերանուն:
9. Երկու տարբեր տեսակներէ յառաջացած:
10. Խոժոռ - Անձնական դերանուն - Դրկից գիրեր:
11. Ձագ բերել - Նիհարնալ:

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

			9					5
	1	7					9	
	2				4		3	
		5	3					
9					2	1		7
4					5		2	
8				9				4
	4			2			1	
		3	5			7		

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գեացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշուող 9 բաժիններէ (3x3): Բացառումի սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը գետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսինոց իւրաքանչիւր բաժին ունենայ 1էն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն *մէկ անգամ* գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ *ոչ մէկ պարագայի* արտօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Սկսելու համար կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ գետեղուած են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՑԻ ԽԱՉԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 7228

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

3	7	6	2	4	5	9	8	1
5	4	8	6	1	9	3	2	7
1	2	9	3	7	8	5	6	4
7	5	1	8	2	6	4	9	3
8	6	4	1	9	3	2	7	5
2	9	3	7	5	4	6	1	8
9	1	2	5	3	7	8	4	6
6	3	7	4	8	2	1	5	9
4	8	5	9	6	1	7	3	2

Ի՞նչ կ՚ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՅ (21 *Մարտէն* 20 *Ապրիլ*)

Ձեր աշխատանքը եւ ձեր վերաբերումը պիտի գնահատուին: Ունիք մարդկային լաւ գիծ մը ձեր խառնուածքին մէջ, որով սիրելի անձ մը կ՚ըլլաք:

ՑՈՒԼ (21 *Ապրիլէն* 21 *Մայիս*)

Դրական վերաբերում ունեցէք, արտայայտեցէք ձեր նշանաւոր կենսունակութիւնը: Օրը ունի տարբեր տեսակի աշխատանքներ, ինչպէս նաեւ հանդիպումներ:

ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 *Մայիսէն* 21 *Յունիս*)

Ձեր առողջութիւնը յոգնութեան դիմաց քիչ մը տկարացած է, ուրեմն պէտք է հանգստանաք քիչ մը: Օրը ունի առիթներ գուարթ մթնոլորտի մէջ շնչելու:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 *Յունիսէն* 23 *Յուլիս*)

Եթէ հրաւէր մը ստանաք ժամանց մը եւ ուրախ հանդիպում մը ունենալու, մի մերժէք, որովհետեւ նման հրաւէրներ քիչ անգամ կը պատահին: Օգտուեցէք.

ԱՌԻԻԾ (24 *Յուլիսէն* 23 *Օգոստոս*)

Ձեր ընտանիքին հանդէպ մնացէք գուրգուրոտ եւ ուշադիր: Գործը չէք կրնար առաջնահերթ պարտականութիւն նկատել ձեր ընտանիքին հետ բաղդատած:

ԿՈՅՍ (24 *Օգոստոսէն* 23 *Սեպտեմբեր*)

Ընթերցասէր ըլլալով օրուան ընթացքին պիտի կարդաք գիրքեր, որոնք պիտի հարստացնեն ձեր գիտելիքները: Օրուան ընթացքին ժամանակ տրամադրեցէք նաեւ հանգստանալու լուռ ու խաղաղ միջավայրի մը մէջ:

ԿՇԻՌՔ (24 *Սեպտեմբերէն* 23 *Հոկտեմբեր*)

Ունիք լաւ տրամադրութիւն ընդառաջելու ձեզի ուղղուած հրաւէրին, կամ խմբական աշխատանքի մը մասնակցելու. Ձեր գիտութիւնը փոխանցեցէք ձեզմէ փոքր անձերու:

ԿԱՐԻՃ (24 *Հոկտեմբերէն* 23 *Նոյեմբեր*)

Ամուսնական կամ նշանուելու վերաբերեալ, ինչպէս նաեւ հակառակ սեռին հետ ձեր ունենալիք կապը մտածել պիտի տայ ձեզի ձեր ունենալիք կեցուածքին մասին: Մտահոգիչ ոչինչ ունիք, պարզապէս եղէք մարդասէր ու խոնարհ:

ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 *Նոյեմբերէն* 21 *Դեկտեմբեր*)

Հանգիստի պահ մը ստեղծեցէք, նաեւ լաւ ճաշասեղանի մը շուրջ բոլորուեցէք. Այս պիտի ըլլայ օրուան ձեր ընելիքը. շատ պիտի օգտուիք.

ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ (22 *Դեկտեմբերէն* 20 *Յունուար*)

Եթէ մարգանքի փորձերու պիտի հետեւիք, պէտք է դիմէք մասնագիտացած մարգական կեդրոնի մը, ուր պիտի կարենաք հետեւիլ լաւագոյն մարգածեւերու:

ԾՈՎԱՆՈՑՇ (21 *Յունուարէն* 19 *Փետրուար*)

Եթէ տրամադրութիւն չունիք ընկերային հանդիպումներ ունենալու, մնացէք ձեր անկիւնին մէջ. Ձեր ընտանիքը պիտի ըլլայ ձեզի օգտակար եղողը. Հանդարտ մնացէք

ՁՈՒԿ (20 *Փետրուարէն* 20 *Մարտ*)

Ընտանեկան արձակուրդի մը մշակումով հանդիպումներ պիտի ունենաք ձեր գործակիցներուն կամ ազգականներուն հետ: Օրը պիտի անցնի հաճելի:

1959 -2009 — 50 ՏԱՐԻ ՄՈՒԱՂ — 17 Յուլիս

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆՈՒՊԱՐ ԿԻԼԻՊԵՆԿԵԱՆ ՍԵՆ ՌԱՖԱՅԷԼԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Սեն Ռաֆայելի (Մարսէյ) հայկական տունը բացուած է յուլիս 1-էն ի վեր, առժամապէս, առանց հանդիսաւորութեան: Պաշտօնական բացումը պիտի կատարուի աւելի ուշ:

Հանգստարանի բնակիչները կատարեալ երջանկութեան մէջ են:

Կիրակի օր (5 յուլիս) Մարսէյէն 30 գբօսաշրջիկ հայեր եկան իրենց օրը անցընելու այս հայկական տան մէջ՝ այցելելով բոլոր յարկաբաժիններն, եւ բնակիչներու շռայլուած հանգստաւէտ պայմաններուն համար իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին անոնք:

Յաջորդ օրը՝ երկուշաբթի, տէր եւ տիկին Նուպար Կիլպենկեաններ անակնկալ կերպով այցելեցին հաստատութիւն, որ իրենց հօր անուան նուիրուած է, եւ գոհունակութիւն յայտնելով՝ խոստացան բարոյական եւ նիւթական ամէն աջակցութիւն՝ այս տան պահպանման եւ յառաջդիմութեան համար:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՉՈՐՍ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐԸ

Լեհաստանի ականաւոր չորս բանաստեղծները, 17-րդ դարուն, ծագումով հայեր էին: Անոնց անունները՝ Փեփաստիանոս, Ֆապիան Քլիրնովիչ, Չիմարովիչ եղբայրները, Սիմոն Սիմոնովիչ:

Յուլիոս Սլովացքիի «Ոգիներու արքան» քերթուածին մէջ Արա Գեղեցիկը կը ներկայանայ իբրեւ առաջնակարգ հերոս մը, որ եղած է ներշնչման բազմաթիւ առաջնորդներու, դեկավարներու, թագաւորներու:

Ստանիսլաւ Պարոնիչ եւս, որ կոյր էր եւ նշանաւոր բանաստեղծ մը, հայկական ծագում ուներ: Յաջողապէս թարգմանած է Կէօթէի «Ֆաուստ»ը: Թարգմանած է նոյնպէս բանաստեղծութիւններ՝ հին հայերէնէ:

1856-ին լոյս տեսաւ «Վարք նշանաւոր հայոց Լեհաստանի» հատորը, 1889-ին՝ «Ուրուագիծ հայոց պատմութեան» երկը:

1887-ին Ա. Լէյտա հրատարակեց «Հայոց գրականութեան պատմութիւնը»:

ԽՈՐԷՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ԵՒ ԵՂԻՇԷ ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՔԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

Կաթողիկոսական պատուիրակ Խորէն արք. Բարոյեան եւ Ազգ. կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Եղիշէ Մելիքեան յունիսի վերջին շաբաթը Նիւ Եորքէն մեկնեցան Սան Ֆրանսիսքօ. Ֆրեզնօ եւ լոս Անճելըս, ազգային եկեղեցական գործերու առիթով: Անոնք մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցան տեղւոյն ժողովուրդին եւ մարմիններու կողմէ:

Սան Ֆեռնանտօ Վելիի շրջանը եկեղեցի մը ունենալու համար հանգանակութիւն կատարեց եւ հանգանակուեցաւ 12 հազար տոլար՝ նախագահութեամբ սրբազան հօր:

Ի պատիւ անոնց ճաշկերոյթներ սարքուեցան Լոս Անճելըսի եւ Ֆրեզնոյի մէջ:

Քալիֆորնիոյ եկեղեցական շրջանները իրենց ազգային եւ եկեղեցական պարտականութիւնները կատարեցին, ապա սրբազան հայրը եւ Եղիշէ Մելիքեան մեկնեցան դէպի Տիթրոյիթ:

Անոնց այցելութիւնը Քալիֆորնիոյ շրջանին մէջ նոր խանդավառութիւն ստեղծեց, մասնաւորապէս՝ նոր սերունդին մէջ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԱՆՐԱՎԷՊԵՐ

Օր մը, մեծանուն հոգեբուժ եւ հոգեբան Ֆրէոյտին հարցուցին, թէ ո՞րն է ցաւերն ու անձկութիւնները մոռնալու լաւագոյն միջոցը:

Հոչակաւոր գիտնականը պատասխանեց.

- Միշտ մէկ թիւ պզտիկ կօշիկ գնեցէք: Նեղ կօշիկին ցաւը ձեզի թոյլ չի տար, որ ուրիշ ցաւի մասին մտածէք:

Հիւկօ, օր մը, գրավաճառէ մը կ՚ուզէ գնել հին գիրք մը, որուն համար շատ մեծ գին մը պահանջեցին:

Հիւկօ զարմացած հարցուց.

- Ինչո՞ւ այսքան սուղ գին կը պահանջէք:

- Որովհետեւ այս գիրքը սպառած է,- պատասխանեց գրավաճառը:

- Կարելի չէ՞ զայն վերահրատարակել,- հարցուց Հիւկօ:

- Այնքան ապուշ գործ մըն է, որ ո՛չ ոք կը գնէ,- յարեց գրավաճառը: Ասոր արժէքը հազուագիւտ ըլլալուն մէջ է:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ԴՐԱՄ ԲԱԺՆՈՂ ԻՏԱԼԱՑԻՆ

Վերջերս, Միլանոյի մէկ հրապարակին վրայ, մարդուն մէկը, սկսած է դրամ բաժնել անցորդներուն: Ոստիկանները կարծելով, թէ եղածը ծանուցումի գործ է, ձգած են, որ ժամերով բաժնէ դրամները: Սակայն, ի վերջոյ, երբ նկատած են, թէ մարդուն ըրածը բարերարութիւն է, զայն բռնելով տարած են հիւանդանոց մը, որպէսզի քննութեան ենթարկուի եւ տեսնուի, թէ վերնատունին մէջ որեւէ խանգարում կա՞յ:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԷՏՈՒԸՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՍՈՒԸԸ

Անծանօթներ, վերջերս գողցած են Անգլիոյ Էտուըրտ 6-րդ թագաւորին սուրը: Այս արքայական սուրը կը գտնուէր Լոնտոնի դատական նախարարութեան առջեւ գետեղուած թագաւորին մարմարեայ արձանին վրայ: Սքոթլանտ Եարտը գերմարդկային ճիգեր թափած է, բայց տակաւին չէ կրցած որեւէ հետք գտնել: Գիտցող ալ չկայ, թէ՝ սուրը մարմարէ՞ էր, թէ ոչ պողպատէ:

ՕԴԵՐԵՒՈՅԹ — ՈՒՐԲԱԹ, 17 ՅՈՒԼԻՍ 2009 - *ՊԷՅՐՈՒԹ*

կ.ա. 6:00	կ.ա. 9:00	կ.ե. 12:00	կ.ե. 3:00	կ.ե. 6:00	կ.ե. 9:00
25°C	30°C	32°C	33°C	30°C	27°C

ԱՐԵՒՈՏ
ՑԵՐԵԿ՝ 33°C
ԽՈՆԱՒՈՒԹԻՒՆ՝ 47%

ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆ
ԳԻՇԵՐ՝ 25°C
53%

ՓԻՆԿ ՓՈՆԿ. ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

ԱՅՍՕՐ ԵՒ ՎԱՂԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՆ ՏՂՈՑ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆՑ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լիբանանի փինկ փոնկի ամառնային բաժակի մրցաշարքի ծիրին մէջ, այս շաբաթավերջին տեղի պիտի ունենան տղոց եւ աղջկանց մրցումները: Այսօր եւ վաղը տեղի պիտի ունենան տղոց մրցումները, իսկ վաղը շաբաթ, աղջկանց մրցումները: Մրցաշարքը տեղի պիտի ունենայ Մոն Լա Սալի մէջ (Այն Սաատէ):

Շար.ը՝ էջ 10

«ԵՈՒՐՈՓԱ ԼԻԿ»

ՀԵՆՐԻԽ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՆՇԱՆԱԿԵՑ ՄԵԹԱԼՈՒՐԿ ՏՈՆԵՑՔԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈԼԸ

Հենրիխ Մխիթարեան

«Եուրոփա Լիկ»ի (նախկին Եու. է. էֆ. Ա.Ն) գտումի Բ. հանգրուանի երթի մրցումներուն ծիրին մէջ, երկ տեղի ունեցան շարք մը ճակատումներ:

Մեթալուրկ Տոնեցք (Ուքրանիա), որ իր դաշտին մէջ հիւրընկալեց Ռիֆո Մինսքը (Պիելոռուսիա), 3-0 արդիւնքով հանգիստ յաղթանակ մը արձանագրեց: Տոնեցքի 2-րդ կոլը նշանակեց հայրենի ֆութպոլիստ Հենրիխ Մխիթարեան (42-րդ): Առաջին կոլը նշանակուեցաւ 34-րդ վայրկեանին, իսկ երրորդը 67-րդ վայրկեանին:

Դարձի մրցումը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի, 23 յուլիսին:

ՏՐՈԿՊԱՅԻ ԵՒ ՊՈՍԻՆԿՎԱՅԻ ՍՏԱՑԱԾ ՊԱՏԻԺՆԵՐԸ ՄԷԿԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՈՎ ՆՈՒԱԶԵՑԱՆ

Եու. է. էֆ. Ա.Ն պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը յայտարարեց, որ Չելսիի մարզիկներուն Տիտիէ Տրոկպայի եւ Ժոզէ Պոսինկվայի ստացած պատիժները մէկական մրցումով նուազեցուց նկատի ունենալով, որ անգլիական կազմը Եու. է. էֆ. Ա.ին ներկայացուցած բողոք-նամակին մէջ իր երկու մարզիկներուն ստացած կախակայումին մեղմացում պահանջեց:

Շար.ը՝ էջ 10

ՉԵԼՍԻ - ՍԱՄՍՈՒՆԳ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒՄ

Չելսի պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը հրապարակելով հաղորդեց, որ իր պայմանագրութիւնը հարաւային քորէական ելեկտրական **Սամսունգ** ընկերութեան հետ երկարածգեց յաւելեալ երեք տարի, այսպիսով համաձայն գտնուելով մինչեւ 2013 ակումբին վերաբերող գոյքերուն վրայ անոր ծանուցումը կատարելու:

Լոնտոնեան ակումբին կողմէ յաւելեալ տեղեկութիւն չփոխանցուեցաւ այդ պայմանագրութեան երկարածգման առնչութեամբ: Սակայն ըստ անգլիական մամուլին, Չելսի իւրաքանչիւր տարի այդ ընկերութենէն պիտի գանձէ 18 միլիոն ամերիկեան տոլար:

ՍԱԿԱՐԱՆ

Սուրիական թղթոսկի	32,00	32,25
Քուէյթեան տինար	5185	5210
Յորդանանեան տինար	2100	2125
Պահրէյնեան տինար	3955	3980
Ա. Մ. Էմիրութեանց տիրհամ	407	409
Քաթարեան ռիալ	410	412
Սէուտական ռիալ	398	400
Օմանեան ռիալ	3865	3890
Եգիպտական կինէ	265	275
Անգլիական սթերլին	2445	2455
Զուիցերիական ֆրանք	1387	1397
Թրքական լիրա	965	975
Ճափոնական եէն	15,85	16,05
Ամերիկեան տոլար	1501	1514
Քանատական տոլար	1332	1342
Աւստրալիական տոլար	1189	1199
Եւրօ	2104	2114

•ՈՍԿԻ

Անգլիական մէկ ոսկի	333500	353500
Իրանեան մէկ ոսկի	323500	343500
Օսմանեան մէկ ոսկի	298500	318500
Մեքսիքական փեսոս	1,693,000	1,713,000
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի	44,775,000	44,975,000
Մէկ օնս ոսկի ($)	935,00	936,00
Մէկ օնս արծաթ ($)	13,27	13,32

•Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.

Եւրօ	1,4100	1,4110
Քանատական տոլար	1,1190	1,1195
Զուիցերիական ֆրանք	1,0760	1,0765
Ճափոնական Եէն	93,50	93,55
Մէկ սթերլին	1,6405	1,6410

•Մէկ տոլար 366 դրամ

ԼՈՒՄԱՅԱՓՈՒՆ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ: ՀԵՌ. 01/252852

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ. ՏՂՈՑ ԱՐԱԲԱԿԱՆ 19-ՐԴ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԻԲԱՆԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՐԵՑ Ա. Մ. ԷՄԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ՝ 71-68 ԱՐԴԻՒՆՔՈՎ

Լիբանանի տղոց կազմը՝ նախքան երէկուան մրցումը սկսիլը

Ռապաթի մէջ (Մարոք) տեղի ունեցող Արաբական պասքեթպոլի տղոց 19-րդ ախոյեանութեան մրցումներուն ծիրին մէջ, երէկ Լիբանանի պասքեթպոլի տղոց Բ. խումբը (23 տարեկանէն վար) կատարեց իր առաջին մրցումը Ա. Մ. Էմիրութիւններուդէմ (Ա. խմբակ):

Նախքան մրցաշարքը սկսիլը, կը կարծուէր, որ Լիբանան պիտի ունենայ դիւրին մրցակից մը: Սակայն պատահեցաւ ճիշդ հակառակը եւ Լիբանան 71-68 արդիւնքով անակնկալ պարտութիւն մը կրեց իր մրցակիցէն:

Այս պարտութիւնը որոշ չափով դժուարացուց Լիբանանի առաքելութիւնը յաջորդ հանգրուան հասնելու առումով: Լիպիոյ, Ալճերիոյ, Սուրիոյ եւ Թունուզի դէմ տեղի ունենալիք մրցումներուն, Լիբանան ոչ մէկ

Շար.ը՝ էջ 10

ԹՈՒՐ ՏԸ ՖՐԱՆՍ

ԴԱՆԻԱՑԻ ՍՈՐԵՆՍԸՆ ՇԱՀԵՑԱՒ 12-ՐԴ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆԻ ՄՐՑՈՒՄԸ. ՆՈՂԵՆԹԻՆԻ ԿԸ ՄՆԱՅ ԱՌԱՋԻՆ

Նիքի Սորենսըն

Երէկ տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի հեծելարշաւի 96-րդ շրջավազքի 12-րդ հանգրուանի մրցումը Թոներէն Վիթել (211,5 քմ): Անիկա աւարտեցաւ դանիացի Նիքի Սորենսընի յաղթանակով (Սաքսօ Պանք). ան ժամանման գիծ հասաւ արձանագրելով 4 ժամ 52 վայրկեան եւ 24 երկվայրկեան արդիւնք մը: Անոր ետին երկրորդ դիրքը գրաւեց ֆրանսացի Լորան Լըֆեվրը (Պույկես - Թելեքոմ) 48" ուշացումով, իսկ երրորդ դիրքը իտալացի Ֆրանքօ Փելլիցոթթի (Լիկուիկազ) նոյն արդիւնքը արձանագրելով:

Նշենք, որ 34 տարեկան Սորենսըն իր արհեստավարժ ասպարէզին ընթացքին առաջին անգամ ըլլալով տեղի ունեցող մեծագոյն շրջավազքերէն մէկուն ընթացքին հանգրուան մը կը շահէր:

Հեծելաւորդներու ընդհանուր դասաւորման մէջ պարագլուխի դիրքին վրայ շարունակեց մնալ իտալացի Ռինալտօ Նոչենթինի (էյ. ճի. 2. Ար) արձանագրելով 48 ժամ 27' 21" արդիւնք մը: 2-րդ դիրքը 6" ուշացումով կը գրաւէ սպանացի Ալպերթօ Քոնթատոր (Ասթանա), իսկ 3-րդ դիրքը 8" ուշացումով. ամերիկացի Լեոս Արմսթրոնկ (Ասթանա)

Այսօր ուրբաթ. տեղի պիտի ունենայ Թուր տը Ֆրանսի 13-րդ հանգրուանի մրցումը Վիթելէն Քոլմար (200 քմ):

ԿԱՐ�ճ ԼՈՒՐԵՐ՝ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

● ՌԷԱԼ ՄԱՏՐԻՏԻ խմբապետ Ռաուլ Կոնզալես իր կատարած մէկ յայտարարութեան ընթացքին ըսաւ, թէ նոր մարզիկներու ժամանումով ինք երբեք անհանգիստ չի զգար, որ իր դիրքը կրնայ վտանգուիլ խումբին մէջ, մանաւանդ որ ինք այս երեւոյթին ականատես կ'ըլլայ վերջին հինգ տարիներուն ընթացքին:

«Իւրաքանչիւր տարի նոյնը կը պատահի մեր կազմին մէջ, թէեւ այս տարի սովորականէն քիչ մը տարբեր է երեւոյթը: Ես դարձեալ պիտի փորձեմ ինծմէ ակնկալուածը տալ առաւելագոյն ձեւով ի սպաս խումբին շահերուն: Շարք մը միջազգային անուանի մարզիկներու ներկայութիւնը խումբի մը մէջ կը նշանակէ, թէ այն մարզիկը, որ կու տայ իր առաւելագոյնը, բնականաբար մաս պիտի կազմէ հիմնական կազմին», ըսաւ Ռաուլ:

● ՋԵՆԻԹ Ս. ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ֆրանսացի յետսապահ Սեպաստիան Փիւյկրենիէ տարուան մը համար փոխ տրուեցաւ Մոնաքոյի: Ռուսական ակումբին համաձայն, իշխանապետական կազմը մտադիր է, որ երբ այդ մէկ տարին աւարտի, որոշէ գնել 27 տարեկան յետսապահը:

Սեպաստիան 2008-ին (յուլիսին), Նանսիէն միացաւ Զենիթի, սակայն քանի մը ամիս ետք ոչ այդքան տպաւորիչ մրցում մը ունենալով անցեալ յունուարին փոխ տրուեցաւ Պոլթընի:

● ՇԹՈՒԹԿԱՐԹԻ պատասխանատուները կը յայտնեն, որ կը փորձեն իրենց կազմին միացնել Ռէալ Մատրիտի մաս կազմող հոլանտացի

Շար.ը՝ էջ 10

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

«Մարզիկ»ի այս թիւով տեսնել՝

•Խմբագրական- Ռազմավարական ծրագրում (ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս)

•«Օգոստոսին կայանալիք համահայկական խաղերուն մասնակցելու կոչ կ'ուղղեմ Միջին Արեւելքի շրջաններուն», կ'ըսէ Ստեփան Տէր Պետրոսեան:

•Հայ մարմնակրթական ընդհանուր միութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ (անտիպ- ԺԱ. մաս) - Ներսէս արք. Բախտիկեան

•«Յա՛րգը գիտցէք ձեր տարապներու կուրծքին վրայ դրուած ՀՄԸՄ-ի նշանին», «Մարզիկ»ին կ'ըսէ վաստակաշատ ՀՄԸՄ-ական Գօգօ Քիլեճեան

•ՀՄԸՄ-ի Հարաւային Ամերիկայի շրջանը անցնող երկու տարիներուն

•Ճանչնանք / Հայ մշակութային «Արարատ» կազմակերպութեան սկաուտական միութիւնը

•Կուարտիոլայի Պարսելոնան - Գ. Թորոյեան

•Յիշելով Վարուժան Գապանճեանը - տոքթ. Սուրէն Պայրամեան

Թիւը կ'ընդգրկէ նաեւ ՀՄԸՄ-ական կեանքի անդրադարձներ (Մ. Նահանգներ, Սուրիա, Յունաստան, Քանատա, Աւստրալիա) եւ մանկապատանեկան էջեր: 40 էջ: Սակ՝ 3000 լ. ոսկի:
Ստանալու համար դիմել Համագգայինի գրախանութ:

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

ՀՄԸՄ ԱՅՆՃԱՐ - ՄՔՍԷ՝ 4-2

Ֆութպոլի բարեկամական մրցումի մը ընթացքին, ՀՄԸՄ Այնճարի խումբը իր դաշտին վրայ հիւրընկալեց Մքսէ խումբը եւ արձանագրեց 4-2 արդիւնքով յաղթանակ մը:

ՀՄԸՄ Այնճարի կոլերը նշանակեցին Մանօ Խամիսեան եւ Գէորգ Ադամեան (իւրաքանչիւրը երկուքական կոլ):

ԼՈՒՉԻՕ ՀԱՄԱՁԱՅՆ՝ ՄԻԱՆԱԼՈՒ ԻՆԹԵՐ ՄԻԼԱՆԻ

Լուչիօ

Պայէրն Միւնիխի պատասխանատուները երէկ յայտարարեցին, որ իրենց ակումբին մաս կազմող Պրազիլի ֆութպոլի ազգային խումբի խմբապետ Լուչիօ համաձայն գտնուեցաւ լքելու խումբը եւ միանալու Իտալիոյ ախոյեան Ինթեր Միլանի:

Լուչիօ, որուն պայմանագրութիւնը գերմանական ակումբին հետ կ'աւարտի 2010-ին, շատ հաւանաբար այս շաբաթավերջին երեք տարուան պայմանագրութիւն մը ստորագրէ Ինթերի հետ:

Նշենք, որ 31 տարեկան Լուչիօ հինգ տարիէ ի վեր մաս կը կազմէ Պայէրնի:

Ինթերի մարզիչ Ժոզէ Մուրինիօ արդէն իսկ իր կազմին միացուցած է արժանթինցի յառաջապահ Տիեկօ Միլիթոն եւ պրազիլցի միջնապահ Թիակօ Մոթթան, մինչ յառաջապահ Մարքօ Առնոթովիչի (Թվենթէ) փոխանցումը կ'ակնկալուի, որ տեղի ունենայ մօտիկ ապագային:

ԵՈՒՎԵՆԹՈՒՍ ԻՐ ԿԱԶՄԻՆ ՄԻԱՑՈՒՑ ՖԵԼԻՓԷ ՄԵԼՈՆ

Պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը հրապարակելով Եուվենթուս յայտարարեց, որ իր կազմին միացուց Ֆիորենթինայի պրազիլցի միջնապահ Ֆելիփէ Մելոն անոր փոխանցման համար վճարելով 20,5 միլիոն եւրօ: 26 տարեկան Մելօ, որ հինգ տարուան պայմանագրութիւն մը ստորագրեց Եուվէի հետ, վերջերս նոր պայմանագրութիւն մը կնքած էր Ֆիորենթինայի հետ:

Շար.ը՝ էջ 10

ՔՈԼՈՄՊԻԱՅԻ ՖԱԼՔԱՕ ՄԻԱՑԱՒ ՓՈՐԹՈՅԻ

Փորթոյի պատասխանատուները յայտարարեցին, որ իրենց կազմին միացուցին Ռիվըր Փլէյթի մաս կազմող քոլոմպիացի միջազգային յառաջապահ Ռատամել Ֆալքաօ Կարսիան անոր փոխանցման համար վճարելով 5,5 միլիոն եւրօ:

23 տարեկան Ֆալքաօ, որ 14 անգամ կրած է Քոլոմպիոյ ֆութպոլի ազգային խումբի շապիկը, հինգ տարուան պայմանագրութիւն մը ստորագրեց փորթուգալեան կազմին հետ:

Շար.ը՝ էջ 10

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐՆ ԵՆ

16-07-2009

7	5,000 լ.ո.
31	10,000 լ.ո.
799	20,000 լ.ո.
4382	40,000 լ.ո.
7775	40,000 լ.ո.
6087	100,000 լ.ո.
3314	100,000 լ.ո.
9349	200,000 լ.ո.
9399	300,000 լ.ո.
06386	1,000,000 լ.ո.
12482	1,000,000 լ.ո.
16196	1,000,000 լ.ո.
02025	2,000,000 լ.ո.
17853	2,000,000 լ.ո.
12861	4,000,000 լ.ո.
53688	4,000,000 լ.ո.
17528	8,000,000 լ.ո.
29370-A	120,000,000 լ.ո.
29370-B	12,000,000 լ.ո.
41127-A	60,000,000 լ.ո.
41127-B	6,000,000 լ.ո.

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԼՈԹՕ

Թիւ 692 վիճակահանութեան շահող թիւերն են
8 9 13 26 30 34 լրացուցիչ թիւ 16

ZEED 16 ՅՈՒԼԻՍ 2009

67319	29,874,640
7319	450,000
319	45,000
19	4,000

ՄԻԱՍԻՆ ԱԻԵԼԻ ՁՕՐԱՒՈՐ ԵՆՔ TOGETHER WE ARE STRONGER
AFHIL ԱՖՀԻԼ
Home Medical Equipment Services
AFIL HEALTH CLUB
AFIL CAR - LIFE - TRAVEL - X-PAT
UNIVERSITY FUND
AFHIL Mednet Network Clinics

ՄՈՒՍԱԻԻ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ, ԹԷ ՊԻՏԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Իրանի ընդդիմութեան ղեկավար Միր Հոսէյն Մուսաւի իր կայքէջին վրայ զետեղուած պաշտօնական յայտարարութեամբ մը յայտնեց, որ անցեալ ամսուան նախագահական ընտրութենէն ետք առաջին անգամ ըլլալով հրապարակ գալով պիտի մասնակցի այսօրուան աղօթքին:

Մուսաւիի յայտարարութիւնը հաստատեց շաբթուան սկիզբը լրատուամիջոցներուն հաղորդած այն լուրը, որ ան ներկայ պիտի գտնուի Թեհրանի համալսարանին մէջ նախագահ Մահմուտ Ահմատինեժատի մրցակից, նախկին նախագահ Աքպար Հաշեմի Ռաֆսանճանիի ղեկավարութեամբ աղօթքին:

Մուսաւի իր յայտարարութեան մէջ յայտնեց, թէ «նկատի ունենալով, որ ազատ եւ պատուաւոր կեանքի օրինական իրաւունքներու պաշտպանութեան ճամբուն մէջ համակիրներուն եւ հետեւորդներուն հրաւէրը պարտաւորիչ կը նկատեմ, ուրբաթ օր ծեր կողքին ներկայ պիտի գտնուիմ»:

Մուսաւիի կայքէջը յայտնեց, որ ան յայտարարութիւնը կատարած է «ընդառաջելով Թեհրանի մէջ ուրբաթ օրուան աղօթքին մասնակցելու գծով հասարակութեան կողմէ իրեն ուղղուած հրաւէրին»:

Իրանի մէջ ուրբաթ օրուան աղօթքները կարողութիւնը ունին իրանեան արտերկրի մէջ ապրող ունկնդիրներու հասնելու, որովհետեւ անոնք ձայնասփիւռի ճամբով ուղիղ կը սփռուին:

ԸՍՏ ԹԱԼԵՊԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱՆՅԱՅՏԱՅԱԾ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՉԻՆՈՒՈՐԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԹԱԼԵՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄՕՏ

Հարաւարեւելեան Աֆղանիստանի մէջ Թալեպան հրամանատար մը երէկ յայտնեց, որ անյայտացած ամերիկացի զինուոր մը ըմբոստներուն մօտ կը գտնուի անվնաս վիճակի մէջ:

Խնդրոյ առարկայ զինուորը, յունիսի վերջաւորութեան հազարաւոր ամերիկացի նաւազներու կողմէ մեծ յարձակումի մը շղթայազերծումէն առաջ Փաքթիքա նահանգին մէջ անյայտացած էր:

Ամերիկեան բանակը յայտնած էր, որ կ'ենթադրուի, որ ան գերեվարուած է:

Թալեպան հրամանատար Մաուլաւի Սանկին յայտնեց, որ թալեպաններու ղեկավար խորհուրդը պիտի վճռէ զինուորին ճակատագիրը: Ան նաեւ ըսաւ, թէ ամերիկեան ուժերը Փաքթիքայի եւ մերձակայ Ղազնի նահանգին մէջ աֆղաններ կը ձերբակալեն եւ անոնց նեղութիւն կու տան:

Փաքթիքա նահանգի մէջ թալեպաններու հրամանատար Սանկին «Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութեան յայտնեց, որ «անոնք այս երկու նահանգներուն մէջ ժողովուրդին վրայ ճնշում կը բանեցնեն, եւ եթէ այդ մէկը չդադրի, այդ զինուորը պիտի սպաննենք»:

Սանկին ըսաւ, որ ամերիկացի զինուորը ձերբակալուած է Փաքիստանի սահմանակից շրջանի մը մէջ, եւ փոխանցեց անոր մասին որոշ տեղեկութիւններ, ներառեալ տարիքը:

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ . . .

Շարունակուած 3րդ էջէն

Սուրիական «Թըշրին» օրաթերթը դիտել կու տայ, որ իսրայէլեան ծայրայեղական կառավարութիւնը մնայուն կերպով ակնարկութիւն կը կատարէ այն մասին, որ Կոլանի բարձունքներէն հեռանալու պարագան բացառուած է, բայց եւ այնպէս, միւս կողմէ կը յայտարարէ, որ կ'ուզէ խաղաղութիւն հաստատել Միջին Արեւելքի մէջ:

Թերթը կը շեշտէ, որ թէեւ ամերիկեան եւ եւրոպական մակարդակներու վրայ եւս աշխատանք կը տարուի խաղաղութեան հաստատման իմաստով, բայց եւ այնպէս, Սուրիա կառչած պիտի մնայ խաղաղութեան փոխարէն հող սկզբունքին եւ առանց Կոլանի բարձունքներէն իսրայէլեան ուժերու հեռացման ոչ մէկ նախաձեռնութիւն պիտի կատարէ:

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՇԱՄԼԵԱՆ-ԹԱԹԻԿԵԱՆ . . .

Շարունակուած 6րդ էջէն

Երկրորդականի շրջանաւարտները նոյնպէս ծաղիկներով շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց ծնողներուն՝ անոնց անսակարկ զոհողութիւններուն համար: Ապա պատուելի տնօրէնը յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց վարժարանին նիւթապէս նեցուկ կանգնող ծանօթ եւ անծանօթ բարերարներուն, հոգաբարձութեան, պաշտօնէութեան եւ ուսուցչական կազմին եւ յատուկ յուշանուէրներով պատուեց հանգուցեալ կոչուած գրադրանապետուհի Սեդա Էլմաճեանը եւ ուսուցչուհի Սիհամ Սասպը:

Հանդէսը փակուեցաւ պատուելի Հրայր Չոլաքեանի օրհնութեան աղօթքով: Շրջանաւարտներուն ելքէն ետք շրջափակին մէջ կատարուեցաւ կարկանդակի հատում եւ հիւրասիրութիւն՝ վարժարանին ծնողական յանձնախումբին կողմէ:

2008-2009-ի Շրջանաւարտներ

2. կարգ

Աջապահեան Ժաք, Ալպարեան Արմիկ, Աբգարեան Սարին, Աւետիքեան Րաֆֆի, Պապիկեան Ռիթա, Պալապանեան Ռաքել, Տուտագլեան Շողեր*, Ֆեներճեան Գրիգոր, Գասպարեան Արենի, Գըլընճեան Բալիկ, Գռուզեան Լիւսի*, Գիւլխանճեան Յակոբ, Քիւրտեան Մեղեդի, Մարգարեան Ռազմիկ, Մելքոնեան Փաթիլ, Սարգիսեան Սարգիս **, Սթիլեան Լորի

Երկրդ. Գ. (SE)

Անտոնեան Արագ, Աբգարեան Գոհար, Աւագեան Նայիրի, Պարախեան Ալիսիա, Պասմաճեան Յակոբ, Պեզճեան Յուլեր, Տեմիրճեան Գոհար, Տերվիշեան Տենի, Ֆուտուլեան Նուպար, Խանճիհանեան Հայկուհի, Մելքոնեան Յակոբ, Օգնայեան Քրիսթին, Սուսանի Զարմիկ, Վարդանեան Վարդան

Երկդ. Գ. (GS)

Մինասեան Նարեկ, Օսմանեան Սեւակ

Երկրդ. Գ. (LS)

Չափարեան Շաղիկ, Տէր Պօղոսեան Քրիսթին, Կրպոյեան Շողեր, Մալեան Պօղոս, Մարգարեան Վազգէն, Փելթեքեան Փոլինա, Շաղոյեան Գրիգոր, Թելակեան Կասիա

** Պատուոյ յիշատակութեամբ (85-90 միջինով)*

*** Պատուոյ բարձր յիշատակութեամբ (90-էն վեր միջինով)*

ՃՈՐՃ ԱԲԵԼԵԱՆ ԸՆԹԵՐՑԵՑ . . .

Շարունակուած 3րդ էջէն

Հանդիսութեան բացման խօսքը արտասանեց Սոնա Սիսլեան, որ նշեց, թէ «Տէրեան» հայագիտական գրադարանի բարեկամներու խմբակին նպատակներէն է գրադարանը աւելի եւս ծանօթացնել հայ ժողովուրդի տարբեր խաւերուն, որպէսզի անոնք օգտուին գրադարանի հարստութենէն:

Սիսլեան յայտնեց, որ 1996-ին սկսած համաշխարհային գիրքի եւ գիրքի հեղինակային իրաւունքի օրուան հռչակման յաջող փորձառութիւնը մղած էր ԵՈՒՆԵՍՔՕ-ն որդեգրելու համաշխարհային գիրքի մայրաքաղաքի օրը, որ կը զուգադիպէր 23 ապրիլին կարգ մը յայտնի հեղինակներու ծննդեան թէ մահուան օրուան:

Բացման խօսքէն ետք օրուան հեղինակին Ճորճ Աբելեանին գործունէութիւնը ներկայացուց Վերա Կոստանեան, որ ըսաւ, թէ Աբելեան իր գրական փորձերուն սկսած է ուսանողական տարիներէն աշխատակցելով Հայկազեան քոլեճի «Նաւասարդ» ուսանողական հանդէսին: Ան նշեց, որ Աբելեանի գրութիւններու հերոսները ընդհանրապէս եղած են իր գիւղի մարդիկը, անոնց ապրելակերպն ու մտահոգութիւնները:

Կոստանեան յայտնեց, որ հեղինակը երգիծական-քննադատական գրութիւններ հրատարակած է «Բագին»ի եւ «Ազդակ»ի մէջ, եւ ան ներկայիս կ'աշխատի Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմին վերաբերող վէպի մը վրայ:

Ապա խօսք առաւ Ճորճ Աբելեան (Ձիւնական), որ ընթերցեց «Պէյրութ», «Աննա հարսը» եւ «Ցկեանս նահատակութիւն» գործերէն հատուածներ: Ան ընթերցանութիւններուն զուգահեռ ներկաներուն փոխանցեց գրութիւններուն շուրջ համապատասխան տեղեկութիւններ եւ լուսաբանութիւններ:

Աբելեան «Պէյրութ» գիրքին յուրայատուկ ոճով ընթերցեց Հայկազեան քոլեճի կեանքէն առնուած յուշեր եւ «Աննա հարսը» գործէն ընտանեկան պատմուածքներ: Խօսելով «Ցկեանս նահատակութիւն» հատորին մասին Աբելեան հաստատեց, թէ այդ գործը կը ներկայացնէ Հայոց ցեղասպանութենէն վերապրողներու վկայութիւններն ու ապրումները: Այս գծով Ճորճ Աբելեան ըսաւ, թէ իր տարբեր շրջապտոյտներուն ընթացքին կրցած է հաւաքել բազմաթիւ այլ վկայութիւններ, որոնք կ'անդրադառնան Հայոց ցեղասպանութեան հարցին, եւ որոնք յառաջիկային լոյս պիտի տեսնեն:

Ձեռնարկի գեղարուեստական յայտագիրին իրենց մասնակցութիւնը բերին Դալար Մանտոյեան եւ Ալիս Ռուսիալեան: Ձեռնարկի աւարտին տեղի ունեցաւ կոկիկ հիւրասիրութիւն մը:

Այսօր, երբ ընթերցանութիւնը հետզհետէ նահանջ կ'արձանագրէ, նմանօրինակ ձեռնարկները քաջալերելի են, քանի որ կը միտին զարկ տալ ընթերցանութեան: Նշենք, որ 23 եւ 30 յուլիսին, միեւնոյն վայրին մէջ տեղի պիտի ունենան ընթերցումի այլ ձեռնարկներ:

ԼԻԲԱՆԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼ . . .

Շարունակուած 9րդ էջէն

ճիգ պիտի խնայէ յաղթանակ արձանագրելու համար, այլապէս անիկա կրնայ Ա. հանգրուանէն դուրս մնալ:

Օրուան իրաւարարներն էին Քարիմ Մուֆիտ (Մարոք), Ահմետ Ժունտի (Եգիպտոս) եւ Նազիր Ասատ (Սէուտական Արաբիա):

Մրցումին ամէնէն աւելի շատ կէտ նշանակողը հանդիսացաւ Այյուպ Ահմետ (24):

Այսօր ուրբաթ, ժամը 19:00-ին (Պէյրութի ժամանակացոյցով), Լիբանան պիտի ճակատի Լիպիոյ դէմ:

Նշենք, որ երէկուան այս մրցումին Լիբանանէն ամէնէն աւելի շատ կէտը նշանակեց Նատիմ Սայիտ (15):

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ . . .

Շարունակուած 9րդ էջէն

միջազգային յառաջապահ Քլաաս Եան Հունթելաարը:

Այս տեղեկութիւնը փոխանցեց նաեւ Ռէալ Մատրիտի **թեքնիք** տնօրէն Միկել Փարտեսա ըսելով, թէ ան խումբին հետ չմեկնեցաւ Տապլին, ուր մայրաքաղաքի կազմը բանակում մը պիտի կատարէ պատրաստուելու համար նոր տարեշրջանին:

●ՊՐԱԶԻԼԻ ֆութպոլի ախոյեանութեան իր մասնակցութիւնը բերող Սանթոս որոշեց պաշտօնանկ ընել իր մարգիչը Վակները Մանչիինի, խումբին արձանագրած ձախող արդիւնքներուն պատճառով:

42 տարեկան Մանչինի Փելէի նախկին ակումբին Սանթոսի մարգիչի պաշտօնը ստանձնեց անցեալ փետրուարին, առանց սակայն յիշատակելի յաջողութիւն արձանագրելու:

29 մրցումի ընթացքին Սանթոս արձանագրեց 14 յաղթանակ, 9 հաւասարութիւն եւ կրեց 6 պարտութիւն:

Ըստ պրազիլական մամուլին, նախքան անոր պաշտօնազրկումը, շաբաթասկիզբին, երբ ան խումբին մարզիկներուն հետ դաշտ ուղղուեցաւ փորձերու համար, ակումբին համակիրները անոր վրայ հաւկիթներ տեղացուցին:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●**Ոսկերչատուն մը կարիքը ունի MATRIX program-ի վրայ աշխատող պաշտօնեայի մը: Դիմել՝ հեռ. 03-666185:**

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●**Հայկական վարժարան մը կարիքը ունի միջնակարգի քիմիագիտութեան եւ կենսաբանութեան դասաւանդ ուսուցիչներու: Հեռ. 01-244576:**

HIFOD
Tel. 04-540973
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
ՈՒՐԲԱԹ
Ռոսթօ, փիւրէ
+ աղցան
+ անուշեղէն
Սակ՝ 10.000 լ.ո.

ՃԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

●**Պիքֆայա՝ Մխիթարեան վանքին կից, յանձնում 1 տարիէն: Հեռ. 01-248482:**

ԳԵՂԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ *ՄԱՍԹԸՐՔԼԱՄԻ* . . .

Շարունակուած 3րդ էջէն

Տարբեր տարիքի ու սեռի պատկանողներ երէկ երեկոյեան ժամը 6:30-էն համախմբուած էին Համազգայինի «Լ. Շանթ» մշակութային կեդրոնին մէջ, ուր անոնք իրենց առաջին դասապահին տպաւորութիւնները մասին խօսեցան նշելով, որ անիկա իւրայատուկ էր, ազատութիւն կը խորհրդանշէր, աշխուժութեամբ ու կեանքով լեցուն էր, բան մը ստեղծելու եւ նոր բան մը նուաճելու տրամադրութեամբ կը խայտար:

«Արուեստագէտին կեանքի ընթացքը պարզուեցաւ», կը հաստատէ Արա Ազատ դասընթացքին մասնակից աշակերտներուն անդրանիկ դասապահին մասին իր տպաւորութիւնը յայտնելով, եւ կ'աւելցնէ, որ տակաւին կարելիութիւն կայ դիմում ներկայացնելու եւ մասնակցելու դասընթացքին:

Թէեւ տակաւին երկրորդ դասապահն էր, սակայն աշակերտներուն գործերը արդէն սփռուած էին սեղաններուն վրայ եւ կախուած էին պատերը: Արուեստի մթնոլորտը իսկապէս տիրապետող էր սրահին մէջ:

ԱՅՍՕՐ ԵՒ ՎԱՂԸ . . .

Շարունակուած 9րդ էջէն

Ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս ՀՄԸՄ-ի մարզիկները պիտի ըլլան տիրական ներկայութիւն փորձելով եւ ոչ մէկ ճիգ խնայելով տիտղոսներ ապահովել ՀՄԸՄ-ի:

ՀՄԸՄ Պէյրութի տղոց կազմէն իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն Աւօ Մունջողլեան, Ռազմիկ Շեմեմեան, Համօ Մոսկոֆեան եւ Մոհամետ Պաննութ, իսկ աղջկանց կազմէն Դուիճ Մունջողլեան, Լարա Քեչեպաշեան, Նոել Քեշիշեան եւ Նենսի Մունջողլեան:

ՀՄԸՄ Պուրճ Համուտ իր մասնակցութիւնը կը բերէ չորս երկսեռ մարզիկով (երկու տղաք եւ երկու աղջիկներ): Անոնք են Նինա Մարգարեան, Աննա-Մարիա Մարգարեան, Միսաք Պոյաճեան եւ Փոլ Պետրոս:

ՏՐՈԿՊԱՅԻ ԵՒ ՊՈՍԻՆԿՎԱՅԻ . . .

Շարունակուած 9րդ էջէն

Փղոսկրեայ ափունքցի յառաջապահ Տրոկպա այժմ հինգ մրցում դաշտ պիտի չներկայանայ, իսկ փորթուգալցի յետսապահ Պոսինկվա երեք մրցում:

Պարսելոնայի դէմ տեղի ունեցած «Չեմփիընզ Լիկ»ի մրցումին, Տրոկպա փորձեց յարձակիլ օրուան նորվեկիացի իրաւարար Թոմ Հենինկ Օվրեպոյի վրայ, իսկ Պոսինկվա այդ մրցումէն ետք դժգոհութեան արտայայտութիւններ ունեցաւ:

Նշենք, որ իր անկարգապահ համակիրներուն պատճառով Չելսի ստացած էր նաեւ 164 հազար ամերիկեան տոլարի տուգանք մը:

ԵՈՒՎԵՆԹՈՒՍ ԻՐ ԿԱՋՄԻՆ . . .

Շարունակուած 9րդ էջէն

Այսպիսով, Եուվենթուս ինք հանդիսացաւ Մելոն «որսացողը» նկատի ունենալով, որ անոր ստորագրութիւնը ձեռք ձգելու համար մեծ աշխատանք կը տանէր նաեւ Արսենալ:

Անոր Եուվենթուս փոխանցումը կատարուեցաւ նկատի ունենալով, որ վերջինս չյաջողեցաւ իր կազմին միացնել Ուտինեզէի իտալացի միջնապահ Կայթանօ Տակոսթինոն:

Նշենք, որ նախքան Մելոյի փոխանցումը, Եուվէի մարզիչ Չիրօ Ֆերարա իր կազմին միացուցած էր Վերտըր Պրեմընի պրազիլցի **փլէյմէյքըր** Տիեկոն եւ ակումբի նախկին յետսապահ Ֆապիօ Քանաւարոն (Ռէալ Մատրիտէն):

ՔՈԼՈՄՊԻԱՅԻ ՖԱԼՔԱՕ . . .

Շարունակուած 9րդ էջէն

Փորթոյի միանալով ան պիտի ստանձնէ արժանթինցի յառաջապահ Լիսանտրօ Լոփեզի պարտականութիւնը, որ խումբը լքելով այս շաբաթասկիզբին միացաւ Լիոնի:

Ֆալքաօ արժանթինեան իր ակումբին հետ կատարեց 111 մրցում նշանակելով ընդամէնը 45 կոլ:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

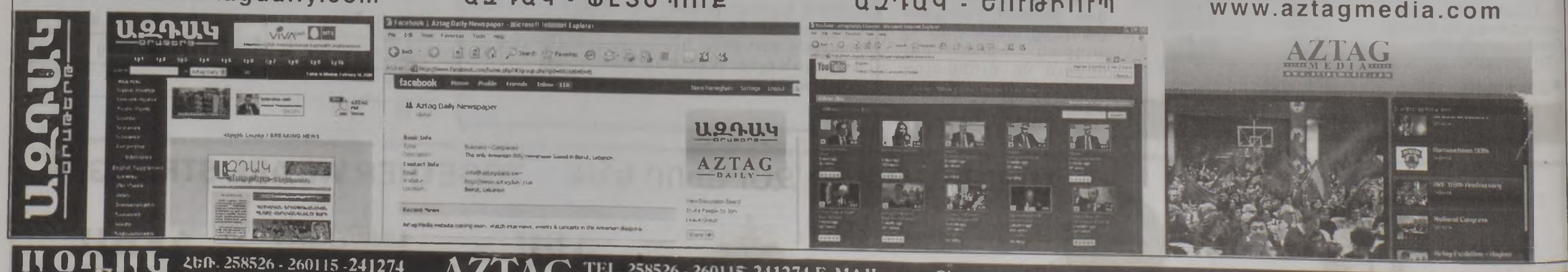
●**Զարուհի Գումրուեանի մահուան առիթով Ս. Վարդանանց եկեղեցւոյ կատարուած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները.**

Տէր եւ տիկին Մանուկ Հոբալեան 50.000 լ. ո., Գումրուեան ընտանիք 30.000 լ. ո., տիկին Աբելեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Յակոբ Թասլաքեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Վարուժան Փանոսեան եւ զաւակունք 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Րաֆֆի Պեզճեան եւ զաւակունք 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Յակոբ Պեզճեան եւ զաւակունք 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Համբար Փելթեքեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Սարգիս Գոչիկեան 10.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Անդրանիկ Պէճեքեան 10.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Սամուէլ Սվաճեան 10.000 լ. ո., տիկին Արուսեակ Սագապետոյեան 10.000 լ. ո., տիկին Անժել Պեքարեան 10.000 լ. ո. եւ տէր եւ տիկին Լեւոն Խանճեան 20 $:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●**Եզնիկ Քելեշեանի մահուան առիթով՝ տէր եւ տիկին Յարութիւն եւ Սեդա Պէօյիւքեան 200 տոլար՝ Ազգային Աբգարեան վարժարանի սաներու ֆոնտին:**

BOGHOS OPTIC
Autoroute Jdeideh
Tel.: 01-870016 03-194688

www.aztagdaily.com ԱԶԴԱԿ - ՖԷՅՍՊՈՒՔ ԱԶԴԱԿ - ԵՈՒԹԻՈՒՊ www.aztagmedia.com

ԱԶԴԱԿ ՀԵՌ. 258526 - 260115 -241274 ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՄՈՒՏ
AZTAG TEL.. 258526 - 260115 -241274 E. MAIL : aztag@inco.com.lb FAX : 258529 P.O.BOX : 80860 BOURJ HAMMOUD
ارتباك : هاتف : ٢٥٨٥٢٦ ـ ٢٦٠١١٥ ـ ٢٤١٢٧٤ فاكس : ٢٥٨٥٢٩ ص.ب. : ٨٠٨٦ برج حمّود